

Vår saksbehandler
Ajeen Arvesen, tlf.

Dokumentdato
18.09.2019
Deres dato

Vår referanse
2019/3305 ARAJ
Deres referanse

SIGDAL KOMMUNE

Kommunehuset
3350 PRESTFOSS

Tilbakemelding - Kommunedelplan Tempelseter - Djupsjøen - Eggedal sentrum 2019 - 2035 - høring

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til plansaken som dere har sendt på høring. DSB har dessverre ikke kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker og sender derfor dette generelle svaret.

Det er Fylkesmannen som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. Fylkesmannen har også et ansvar for samordning av statlige innsigelser til kommunale planer.

DSB har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven i plansaker som berører følgende områder:

- Virksomheter som håndterer farlige stoffer herunder storulykkevirksomheter
- Transport av farlig gods
- Brannsikkerhet herunder tunneller og underjordiske anlegg
- Tilfluktsrom (sivilforsvarsdistriktene)

Siden Fylkesmannen har et overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer, vil også disse områdene kunne inngå som en del av Fylkesmannens oppfølging. DSB samarbeider med Fylkesmannen og vil gi faglig innspill til Fylkesmannen dersom det er nødvendig. Hvis det likevel er behov for direkte involvering av DSB i plansaken, bes det om at høringen sendes inn til DSB på nytt med tydelig angivelse av hvilket forhold det bes om DSBs uttalelse til.

Vi viser for øvrig til www.dsb.no for DSBs veileder om samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging og veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Arkivseksjonen

Helle G Nielsen
Seksjonssjef

Ajeen Arvesen
Førstekonsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.

2.

Hytteforeningene Norefjell Vest

Sigdal kommune

post@sigdal.kommune.no

Fylkesmannen i Oslo og Viken

finovpost@fylkesmannen.no

30. september 2019

SIGDAL KOMMUNES FORSLAG TIL KOMMUNEDELPLAN TEMPELSETER, DJUPSJØEN OG EGGEDAL SENTRUM 20019-2035

Hytteforeningene Norefjell Vest (HNV) er en sammenslutning av hytteforeninger i Sigdal kommune på strekningen mellom Tempelseter og grensen mot Krødsherad og omfatter tilsammen ca. 2.000 hyttebrukere fordelt på hytteforeningene Tempelseter Hyttelag, Gammalseter Vel, Haugheimseter Hytteforening, Nedre Sjusjøåsen Vel, Sjumø Hytteforening, Bjertnesseterveien A/L, Rakkettjernåsen tun og hytteforening, Vestre Djupsjølia hyttegrend, Djupsjøliveien, Djupsjøen Vel, Nareveien, Skrikarlihaugen Vel og Solesetra hytteeierforening.

Vi viser til Sigdal kommunes forslag til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum hvor vi har følgende kommentarer:

Store deler av foreslåtte utbyggingsområder er i Miljødirektoratets naturbase kartlagt som svært viktige friluftsområder.

Norefjell-området er viktig i nasjonal sammenheng og Miljødirektoratets naturbase beskriver bl.a. hytteområdene med mange brukere fra Djupsjøen-området mot Haglebu som svært viktige friluftsområder.

Det at Sigdal kommune gjennom forslaget til kommunedelplan ønsker å ta i bruk slike områder til omfattende utbyggingstiltak strider ikke bare mot vurderingene i Miljødirektoratets naturbase, men vil ramme de aller viktigste gjenværende friluftsområdet på Norefjell's vestsida. Konsekvensene blir meget alvorlige både for eksisterende friluftsliv og vil ikke minst ramme kommende generasjoners friluftsmuligheter.

Byggegrense mot fjellet

Planforslaget innebærer utbyggingssoner helt opp til fjellet på strekningen mellom Gamleseter-området og Djupsjøen-området. Her foreslås med andre ord å bygge ned eksisterende friluftsområdet i liene mot fjellet.

Dette er et svært alvorlig anslag mot friluftslivet og planen må endres.

Vi ber om at det legges inn en friluftssone i liene inn mot fjellet som sikrer at områdene mellom eksisterende bebyggelse og fjellet skjermes mot ytterligere utbyggingstiltak.

Hytteforeningene Norefjell Vest

Disse er blant de aller viktigste friluftsområdene på Norefjell. Dette gjelder ikke bare de meget populære stiene og løypene med stor ferdsel, men også terrenget forøvrig som er attraktivt for ulike friluftaktiviteter året rundt.

I Buskerud Fylkeskommunes forslag til regional plan heter det i pkt. 4.8 bl.a. følgende, sitat: *«Et værutsatt høyfjell som Norefjell og Reinsjøfjell må i tillegg til det attraktive høyfjellet, kunne tilby gode turmuligheter i de mindre værutsatte skogområdene. For stor utbygging kan gi nedbygging av slike viktige friluftsområder og dermed redusere attraktiviteten av området som reisemål».*

HNV deler fullt ut denne vurderingen. Værforholdene er ofte krevende og av og til farlige i fjellet og derfor benyttes liene og lavereliggende områder i størst grad. De lavereliggende områdene er forøvrig de viktigste når man tar hensyn til alle aldersgrupper bruk.

Miljøverndepartementets og Fylkesmannens tidligere vurderinger

Miljøverndepartementets hadde innsigelse til kommuneplan for Norefjell Vest gjeldende forslag til utbygging øst for Kjøla-vassdraget (mellom Djupsjøen og Gamleseter-området) og mot fjellet i brev av 24.10.2005 til Fylkesmannen i Buskerud. Fylkesmannen hadde også innsigelse til disse planene av hensyn til villreinens oppvekstområder, de foreslåtte anleggenes nærhet til inngrepsfrie områder, samt store negative konsekvenser som turistanlegg og skiheiser vil ha for de viktige utfartsløypene i området. I Fylkesmannens uttalelse til rammeplan for Norefjell i august 2003 ble det anbefalt å legge til rette for videre tyngre reiselivsutvikling i Krødsherad ved Norefjell Sør med utgangspunkt i eksisterende infrastruktur i området. Fylkesmannen mente også at det var svært viktig at videre utbygging av fritidshus og turistanlegg i Sigdals del av Norefjell ikke gikk inn i verdifulle områder for friluftsliv og vilt, med tilhørende reduksjon av omfanget av inngrepsfrie områder. Man anså dette for å berøre viktige nasjonale friluftslivs- og villreininteresser. Videre ble det vist til behovet for å bevare de grønne korridorene mellom dalområdet og fjellet.

I løpet av de 14-15 årene som har gått siden nevnte innsigelser har meget store nye områder blitt bygget ut bl.a. vest for Kjøla noe som gjør at de gjenværende friluftsområdene på østsiden av Kjøla og mot fjellet har, om mulig, blitt enda viktigere for friluftslivet.

HNV anbefaler flytting av foreslåtte utbyggingsområder

Norefjell-området er av stor nasjonal betydning som det nærmeste fjell for en betydelig del av Østlandets befolkning. Dette innebærer at ikke bare fjellområdet, men også de viktige skogområdene rundt, må skjermes mot ytterligere utbyggingstiltak. Her må det tenkes flere generasjoner fremover. Sigdal kommune har som en av de største hyttekommunene i regionen allerede tatt i bruk meget store områder. Dette gjelder spesielt i det foreslåtte kommunedelplanområdet som er tilnærmet fullt utnyttet og hvor de gjenværende friluftsområdene må skjermes mot ytterligere utbyggingstiltak.

HNV går imot ytterligere utbyggingstiltak i liene mot fjellet og anbefaler at fremtidige utbygginger skjer i liene vest for Sjusjøen-Djupsjøen mot Eggedal sentrum, dvs. mellom vassdragene Sløgja i nord og Kjøla i sør. Her er solrike lier med flott utsikt som også vil være med på å bygge opp rundt Eggedal sentrum som en viktig destinasjon med tilhørende utvikling og vekst.

Hytteforeningene Norefjell Vest

Et slikt utbyggingsområde vil også åpne muligheten for en ny og viktig veiforbindelse mellom Djupsjøveien og Tempelseterveien.

I Tempelseter-området bør det ikke tillates ytterligere utbyggingstiltak høyere enn Tempelsetra og heller ikke ytterligere utbygging i områdene ved Istjern og Istjernveien.

Kommunens vurdering av innspill til ny arealdisponering

HNV vil med dette stille krav om at konsekvensutredninger i forbindelse med kommunedelplanen må utføres av eksterne, uavhengige og faglig kompetente miljøer – og ikke av kommunen selv!

I Sigdal kommunes egen konsekvensvurdering av grunneierinnspill til nye utbyggingsområder angis det for mange innspill at de vil ha store negative konsekvenser for friluftslivet. Disse konsekvensene virker imidlertid å være konsekvent tilsidesatt ved vurdering av hvilke innspill som skal tas med i planforslaget. Forslaget åpner derfor for storstilt utbygging i viktige friluftsområder.

Vurdering av eksisterende utbyggingsreserve kontra tåleevne

Det ligger en betydelig utbyggingsreserve i Sigdal kommune gjennom ferdig regulerte, men ikke ferdig utbygde områder/tomter. Denne reserven tilsvares iflg. Sigdal kommunes forslag til kommunedelplan 1.217 daa. eller ca. 600 nye hytter i Tempelseter-Djupsjøen området.

Utbyggingsreserven på ca. 600 nye hytter er så betydelig at det må gjennomføres en uavhengig vurdering av hvilke konsekvenser en realisering av dette vil få innen det vurderes ytterligere utviklingsplaner.

Utbyggingsområder

Bygg og byggeområder må tilpasses topografien på en god måte slik at skjemmende plasseringer unngås. Gjeldende praksis viser dessverre alt for mange eksempler på meget eksponert bebyggelse på høyder og rygger i terrenget. Vi ber derfor om at praksis for plassering av bebyggelse skjerpes betraktelig.

I tillegg anbefaler vi overordnede bestemmelser hvor flatehogst ikke tillates. Det er dessverre flere eksempler på at nærmest all skog fjernes i store områder før utbygging skjer.

Det bør stilles krav til at det beholdes en god del vegetasjon i utbyggingsområdene slik at disse i større grad harmonerer med omgivelsene og skjemmende utbyggingsfelt unngås.

Videre vil vi påpeke viktigheten av at det bevares brede vegetasjonsområder mellom utbyggingsfeltene. Dette i motsetning til såkalte «grønne korridorer» som dessverre ofte blir et symbolsk vegetasjonsbelte uten reell skjermvirkning verken for bebyggelse, stier eller løyper.

Skiløyper og stier

HNV ser det som svært viktig at skiløypene opprettholdes i eksisterende traseer.

Videre bør nye løyper legges i for friluftslivet gode og attraktive traseer og på en slik måte at de ikke nødvendigvis gjør store terrenginngrep.

Vi har eksempelvis registrert at det arbeides med planer for en ny løypetrase langs vannet på vestsiden av Gamlesetervannet som ikke er forenlig med disse prinsipper. Her kreves betydelige naturinngrep som vil rasere områdets karakter i den viktige sonen langs vannet. Tatt i betraktning av de omfattende

Hytteforeningene Norefjell Vest

utbyggingene vest og sør/vest for Gamlesetervannet vil det være særdeles viktig at sonen rundt Gamlesetervannet skjermes mot ytterligere tiltak. Skiløyper må inngå som en del av utviklingsområdet og ikke presses ut i den sårbare strandsonen. Vi viser i denne forbindelse til Fylkesmannen's innsigelse til reguleringsplan i brev av 01.10.2009 hvor områdets verdi som natur- og friluftsområde påpekes og hvor det ikke bør igangsettes nye tiltak mellom Gamlesetervannet og Moseterfjellet.

Ved behandling av nye reguleringsplaner, eller revidering av eksisterende, må det stilles krav til at utbygger har ansvar for etablering av turveier, skiløyper i hensiktsmessige traseer for friluftslivet og dessuten løypebruer ved veikryssinger før utbyggingstiltak iverksettes. Vi ber spesielt om at det gjennomføres planfrie løypekryssinger langs Djupsjøveien før ytterligere planer kan godkjennes. Ved planlegging av utbyggingsområder må gjeldende skiløypetraseer og stier opprettholdes, og det må sikres reelle og gode vegetasjonsområder i tilknytning til disse traseene og *ikke* som i kommunens forslag hvor det defineres kun 15 meter(!) byggegrense mot skiløypene.

Hensynet til friluftsområdene ved vann- og vassdrag samt biologisk mangfold

I den foreslåtte Utbyggingssonen ligger de vernede Norefjell-vassdragene som bl.a. Gamlesetervannet, Sjusjøen, Kjølavassdraget, Djupsjøen og Lislevatn med tilhørende bekker og elver.

Vann og vassdrag er svært viktige og attraktive friluftsområder som sammen med naturområdene rundt må skjermes mot utbyggingstiltak og hogst slik at det sikres en helhetlig og god opplevelse for alle typer friluftsbukere. Her bør det avsettes byggegrenser mot vann og vassdrag som er langt større enn gjeldende byggegrenser slik at det sikres naturlig sammenhengende landskapsområder. Dette er selvsagt også viktig for biologisk mangfold.

Vassdrags- og friluftsområdene i sør med Hornsjøen-området

Det foreslås å ta i bruk helt nye naturområder bl.a. i tilknytning til, og vest for, de vernede vann og vassdragene Djupsjøen-Lislevatn-Hornsjøen. Vi mener Djupsjøen-Lislevatn-Hornsjøen akse ikke må brytes og at områdene rundt og vest for denne akse må beskyttes mot utbyggingstiltak. Det vil si de uberørte naturområdene mellom Kjøla i nord og Hornsjøelva/Hornsjøen i sør som er blant de mest verdifulle naturområdene på «hylla» nedunder Norefjell. Behovet for slike viktig sammenhengende naturområder forventes å øke betydelige i årene som kommer med en økende friluftslivsbefolkning. Videre må hele Hornsjøen-plataet skjermes mot utbyggingstiltak. Det er i denne forbindelse også svært uheldig med den foreslåtte utvidelsen av hytteområdene nord-øst for Hornsjøen.

Alpin infrastruktur

HNV ønsker ikke ytterligere utvidelse av alpin infrastruktur i fjellet og ser det som naturlig at utvikling av alpin infrastruktur skjer i tilknytning til eksisterende anlegg Krødsherad fremfor å ta i bruk nye natur- og fjellområder. Dette er i samsvar med fagrappporten fra konsulentselskapet Mimir som ble utarbeidet på oppdrag fra Krødsherad og Sigdal kommuner. Mimir var tydelig på at alpinutbygging bare var liv laga gjennom videreutvikling av eksisterende anlegg i Krødsherad og at det unike med Eggedal-sida av fjellet var urørt natur.

Når det gjelder planene om etablering av gondolheis eller tilsvarende mellom Eggedal sentrum og fjellet

Hytteforeningene Norefjell Vest

må det være en forutsetning at dette ikke medfører utbygging av alpinanlegg i fjellet og heller ikke utvidelse av eksisterende anlegg ved Tempelseter

Villrein

Villreinens tilstedeværelse på Norefjell er en stor og viktig berikelse for friluftslivet. For mange, og ikke minst turister, er muligheten for å kunne se villrein en viktig motivasjon for å besøke fjellområdet. Rapporten fra Punsvik Naturforvaltning konkluderer bl.a. med at det foreslåtte volum av utbygging vil overskride villreinstammens bæreevne betydelig på sikt.

Forutsigbarhet på lang sikt

Varigheten for kommunedelplan-forslaget er satt til 2019-2035. Med det utviklingstempoet som har vært i Sigdal del av Norefjell de siste 10-20 årene med sterk økning av antall nye planer og planrevideringer bør det legges inn bestemmelser som sikrer at nye områder ikke kan tas i bruk gjennom eventuelle revideringer av kommunedelplanen. Varigheten til 2035 bør være reell.

Større grad av regional tenkning

Utvikling av Norefjell-regionen bør sees uavhengig av kommunegrenser. Det vil derfor være viktig å planlegge på tvers av kommunegrenser for å oppnå et bredere sammensatt næringsgrunnlag og mer robuste økonomiske regioner hvor man også inkluderer kommuner som ikke er direkte knyttet til Norefjell. Gjennom dette vil også de viktige friluftsområdene på og rundt Norefjell kunne opprettholdes som en varig og verdifull attraksjon for kommunene.

Vi kan ikke ha det slik at grunnlaget for utvikling og vekst i den enkelte kommune baseres på en stadig nedbygging av fjell/friluftsområdene på Norefjell. Her bør utviklingen bør konsentreres rundt eksisterende anlegg fremfor å ta i bruk nye områder.

HNV-deltakelse ift. stier og løypeplaner

Det er meget positivt at felles sti- og løypeplaner skal utarbeides etter bred dialog og involvering av berørte parter.

For områdene mellom Tempelseter og grensen mot Krødsherad ønsker HNV å delta i et konstruktivt samarbeid og ser fram til å motta nærmere informasjon om dette.

For Hytteforeningene Norefjell Vest

Tone Therese Nyhus

e-post: tonnyh@drmk.no

Postadresse: Erland Thoresens vei 9, 3031 Drammen

Kopi: Buskerud Fylkeskommune postmottak@bflk.no

Lisbeth Friberg
Fra: Prosjektleder kommunedelplan, Einar <Einar.Merli@avinor.no>
Sendt: fredag 4. oktober 2019 13:19
Til: 95 22 96 87
Til: Sigdal kommune
Kopi: Fylkesmannen i Oslo og Viken; Gaustad, Asbjørn
Emne: Sigdal kommune - Høring og offentlig ettersyn - Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035 - Uttalelse fra Avinor

Sigdal kommune

Vi viser til kommunens e-post av 13.09.2019 vedrørende høring og offentlig ettersyn av kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035.

Avinor Flysikring har et VOR/DME-anlegg på Grågalten i Sigdal. Det ligger i nærheten av Prestfoss og etter vår forståelse er det godt utenfor det området som den aktuelle kommunedelplanen omhandler.

Avinor Flysikring har ikke utstyr/anlegg i det aktuelle området ved Tempelseter/Djupsjøen.

Med vennlig hilsen

Einar K. Merli

Arealplanlegger, seksjon Masterplaner og arealdisponering

DRIFT OG INFRASTRUKTUR

einat.merli@avinor.no

Mob: +47 976 51 687

Tlf: +47 67 03 00 00

Dronning Eufemias gate 6

Postboks 150, 2061 Gardermoen

www.avinor.no

Fra: Lisbeth Friberg <Lisbeth.Friberg@sigdal.kommune.no>

Sendt: fredag 13. september 2019 15:24

Til: fmbupost@fylkesmannen.no; postmottak@bfk.no; postmottak@statsbygg.no; buskerud.sfd@dsb.no; post@midtkraft.no; firmapost-sor@vegvesen.no; rs@nve.no; firmapost@nore-energi.no; Lars.inge.enerstvedt@miljodir.no; mail@dirmin.no; postmottak@fiskeridir.no; postmottak@banenor.no; nordre.buskerud@politiet.no; Jorwiik@online.no; postmottak@mattilsynet.no; knut@trillemarka.com; post@eggedalurlag.no; Po-kr@online.no; buskerud@fnf-nett.no; kontoret@dntdrammen.no; Annesorensen44@gmail.com; post.buskerud@politiet.no; Arkiv <Arkiv@avinor.no>; post@kystverket.no; postmottak@caa.no; postmottak@dsb.no; postmottak@fiskeridir.no; postmottak@kmd.dep.no; postmottak@jernbaneverket.no; servicesenter@forsvarsbygg.no; post@modum.kommune.no; post@ovre-eiker.kommune.no; Postmottak Rollag <postmottak.rollag@rollag.kommune.no>; Postmottak Flesberg <postmottak.flesberg@flesberg.kommune.no>; Postmottak Nore og Uvdal <post@nore-og-uvdal.kommune.no>; postmottak@flaa.kommune.no; postmottak@nes-bu.kommune.no; kristin@nerum.no; helhoffa@online.no; e-post@viken.skog.no; post@nhage.com; harald.baardseth@hotmail.com; buskerud@njff.no; Per Arne Lislien <per-arne@nhage.com>; bv@norefjell.com; k.ask@online.no; Runolv Stegane <runolv@venstre.no>; jan.midtskogen@ringnett.no; post@tempelseter-va.no; frode@lesalon.no; terje.nummedal@aberdeen-asset.com; [bunhjem <bunhjem@online.no>](mailto:bunhjem<bunhjem@online.no>); trond.moberg@online.no; tone.therese.nyhus@drmk.no; ruglandseter.hytteforening@live.no; Jon.kristoffersen@stabekk.vgs.no; tib@ovf.no; tunsberg.bdr@kirken.no; tunsberg.bdr@kirken.no; laila.gustavsen.1973@gmail.com; Tom.h.grepperud@ramboll.no; mona@villaskaar.no; gudal@online.no; tomerik@ulviken.no; Rolf@fobl.no; tone.therese.nvhus@drmk.no; oddvar@nordnes.no;

essen.ernstene, somerik.ernstene, hen.essen, tetterer.essen, essene, esser.ernstene,
sverre.erling.nilsen@outlook.com; geir.j.berntsen@gmail.com; kirsti@vev-keramikk.no; trond.moberg@online.no;
gm@repmoen.no; likn@nmbu.no; Are.k@online.no; thoregil.braadland@gmail.com; magnu-ro@online.no;
helge.thorsby@vegvesen.no; martwe@online.no; otk@oest.no; bjorn.erling.ottersen@mediadirect.no;
jonas.jessen.ruud@gmail.com; lei-oeve@online.no; kristiansen@styrekompetanse.no; amkval@online.no;
kjersti.w.ostlie@vikenfiber.no; aake@holtetpukk.no; kentespen@sandsbraten.no; k-er-kop@online.no;
sortebergplassen@msn.com; g-olsen@online.no; Åse Lene Eckhoff <kopsengard@gmail.com>; Anders Ringereide
Widding <a.r.widding@usit.uio.no>; jostein@eggedalsag.no; sport@bjerkmann.no; Knut Bjertnes <
Knut.bjertnes@online.no>; flaaganstrand@live.no; Tone Besserud <besserud@online.no>; In-ulber@online.no; John R.
Uppard <ju@norefjellutvikling.no>; anne trøseng <annevanne_t@hotmail.com>; inge11@outlook.com; Ha-
jel@online.no; La-hlar@online.no; marken.k@online.no; Ingabe2@online.no; bergan@norefjellskiogspa.no;
post@tempelseter-va.no; Krødsherad Kommune <Krodsherad.Kommune@krodsherad.kommune.no>
Kopi: Jostein Harm <Jostein.Harm@sigdal.kommune.no>; Tine Norman <Tine.Norman@sigdal.kommune.no>; Kjell Ove
Hovde <kjell.ove.hovde@sigdal.kommune.no>; Thea Sandsbråten Solum <
Thea.Sandsbraten.Solum@sigdal.kommune.no>; Bente Grøterud <bente.groterud@sigdal.kommune.no>; Marit
Desserud <Marit.Desserud@krodsherad.kommune.no>

Emne: HØRING - Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum

HØRING OG OFFENTLIG ETTERSYN – Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035

Forslag til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019 – 2035 ble vedtatt lagt ut på høring og offentlig ettersyn i Kommunestyret 05.09.19 i sak 58/19, jf. plan- og bygningsloven § 11-14. Høringsperioden er 15.09. – 15.11.19.

Sigdal komm

10 OKT 2019

Steinar Bjerkmann
Teige Gård
3359 Eggedal

Eggedal 2. oktober 2019

Sigdal kommune
3350 Prestfoss
Ved Lisbeth Friberg

Kommuneplan Eggedal sentrum / Tempelseter

Viser til Høringsutkast KDP Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035

Kartgrunnlaget er noe utydelig, men det ser ut til at 147/1 blir sterkt berørt av planer for utvikling i Eggedal.

Det er ønskelig med et mer detaljert kart for innspill i Eggedal sentrum, og hvor skiløyper/nedfarter samt ev. heiser/gondol er tenkt å ligge.

* Det kan etter hva jeg forstår se ut til at gården mister sin adkomst. Hvordan ser Sigdal kommune for seg en løsning på det (ev. alternativ adkomstvei til tunet)?

* Det er regulert og godkjent boligfelt på nedsiden av Tempelseterveien. Dette området blir sterkt berørt. Hvilke tanker har Sigdal kommune om interessekonflikten, og hvordan ser dere at dette blir løst?

* Jeg forutsetter at planer legges lengst mulig unna det historiske gårdstunet på Teige, samt at dyrket mark ikke blir berørt.

* Det ønskes at Sigdal kommune i løpet av kort tid inviterer til et dialogmøte, der kommunen skisserer mulige løsninger og partene kan komme til enighet om veien videre.

I beste mening
Steinar Bjerkmann

Sigdal Kommune

Hønefoss, 10 oktober 2019

Forslag til kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal senterum 2019 – 2035.

Jeg viser til Sigdal kommunes forslag til kommuneplan.

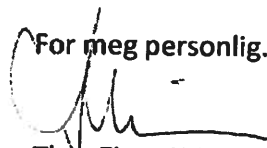
Jeg viser videre til innlevert høringsuttalelse fra Hytteforeningene Norefjell Vest datert 30. september som jeg finner grunn til å kommentere.

Jeg er er hytteiere ved Lislevassetra ved Djupsjøen, og medlem av Djupsjøen Vel. Jeg er absolutt ikke enig i de innsigelser som Hytteforeningen Norefjell Vest fremmer mot forslagene til planer i vårt område. Jeg støtter planene om utvikling av Norefjell og håper våre områder snart kan bli mer enn bare et hytteområde. Jeg håper det legges opp til planer som gir grunnlag for næringsvekst, og utvikling av området til å være en turistdestinasjon, herunder utvidet alpin infrastruktur.

Jeg oppfatter den form kommentarene fra Hytteforeningene Norefjell Vest er fremsatt på er egnet til å danne inntrykk av at uttalelsen utgjør meningen til majoriteten til 2 000 hyttebrukere i området. Det er etter min mening fullstendig feil. Jeg er ikke blitt bedt om å gi uttrykk for mitt syn på de spørsmål som tas opp, og flere andre kan bekrefte det samme. Jeg holder åpent at andre foreninger kan ha andre måte å avstemme holdningene til sine medlemmer på, men min erfaring er at uttalelsene fra hytteforeningene ikke har tilstrekkelig, om noen forankring, hos medlemmene uttalelsene avgis på vegne av. Kommentarene er etter min oppfatning kun uttrykk for enkeltmedlemmers personlige holdning og bør behandles deretter. Kommentarene må derfor etter min oppfatning behandles med forsiktighet, i det minste inntil det dokumenteres at majoriteten av de 2000 hyttebrukerne det vises til har gitt uttrykk for sitt syn. At jeg ikke er enig er utvilsomt.

Jeg håper planene som er fremmet behandles med positivitet slik at området får en lenge etterlengtet utvikling.

For meg personlig.

Thor Einar Kristiansen

Til: Sigdal kommune

Vår dato: 1. oktober 2019

Vår referanse:

Deres referanse:17/3165-145

Uttalelse til høringsforslag kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell har mottatt høringsutkast fra Sigdal kommune og gir herved sin uttalelse.

Saken

Villreinnemnda behandler høringsforslaget til ny kommunedelplan i møte 9. oktober 2019. I samme møte behandles også høringsforslag til ny Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Vurdering

Kommunedelplan (ca 91 km²) omhandler kun en mindre del av villreinområde i Sigdal og det er derfor viktig å vurdere virkninger av slike delplaner opp mot helheten i villreins totale belastning.

I forbindelse med dette planarbeidet er det utarbeidet en konsekvensutredning av Sigdal kommune. Kravet til konsekvensutredning er hjemlet i PBL, og analysearbeidet er utført av fagpersoner i kommuneadministrasjonen. Det er uvisst hvorvidt forholda for villrein er omtalt spesifikt og hvilke faglige vurderinger som ligger til grunn for konsekvensene for villrein generelt.

Under kap 4.2.3 *Miljø* i planbeskrivelsen er 9 hovedpunkter i konsekvensvurderingene listet opp. Kun en av disse omhandler villrein, hvor det står at nye utviklingsområder i hovedsak ligger under 1000 m.o.h. og som i regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell er definert som fjellsonen med viktige villreinhensyn.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg
egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Det er viktig å presisere at Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035 foreløpig kun er på høring. De forskjellige soner er dermed ikke fastsatt. Sigdal kommunes planforslag omhandler i hovedsak områder under 1000 m.o.h., og disse områdene har også konsekvenser for villrein.

Kap 4.2 Fritidsbebyggelse:

Samlet areal:

Beskrivelsene i dette kapittelet refererer seg til omtalen i kommunens egen Konsekvensutredning KU.

Tempelseter

H50a-d: Værtjennåsen m.fl.

Her er det ønske om 110-130 enheter som ligger i vestvendt li i skogsområde på 720-995 meter. Areal på ca 420 daa. I planforslaget/konsekvensutredningen (KU) er dette beskrevet som *ingen konsekvens* for villrein. Området ligger like utenfor det som i naturbasen er avgrenset som beiteområde for villrein.

H 51 Istjenn 1

Gjelder 3 fritidsboliger på snaufjell 955-965 m.o.h. Dette er omtalt med delvis negativ konsekvens for villrein.

H55a-d Istjenn 2

Ca 69 daa på 970 m.o.h. Ønske om 40 enheter og ikke omtalt med negative konsekvenser for villrein.

H52 a-h Tempelseter

Ønske om 950 enheter hvorav 700 til utleie. Området (460 daa) ligger i høyden 950-1020 m N og Ø for Tempelnatten og delvis innenfor registrert beiteområde. Omfatter servicefunksjoner, servicebygg og fritidsboliger. I konsekvensutredninger omtalt som delvis negativ konsekvens.

H56a-b Tempelnatten

Totalt 57 daa, men redusert til det som ligger under 1000 m.o.h. 34 daa med fortetting med 36 hytter og 13 enheter for utleie. Ligger tett på beiteområde og omtalt med delvis negativ konsekvens for villrein.

H57 Seterskog/Istjenn vest

122 daa på 900-1000 m.o.h. med ønske om fortetting 30 hytter. Delvis negativ konsekvens.

H58a-b Rislelia

Ønske om fortetting med 20 hytter i et område sørvest for Istjenn på 30 daa. Ingen konsekvenser for villrein i KU.

H59a-b Ingrasetra

Ca 70 daa på 650-900 m.o.h., fortetting med totalt 76 enheter. Ingen konsekvens for villrein i KU.

Samlet areal for Tempelseter ca 1208 daa.

Djupsjøen

Ha 53 a-d Djupsjølia

Omfatter ca 871 daa og ligger opp mot 1000 m grensa. Her er det ønske om 750 enheter i kombinasjon med servicefunksjoner, leilighetsbygg og hytter. Omtalt med delvis negativ konsekvens.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Sentrum 16, 3630 Rødberg

egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

H54a-b Racketjenn/Kjølahovet

Totalt 860 daa vest for Djupsjøen på 7-800 m.o.h. Planlagt fortetting og ønske om 400 enheter. I kommunens egen KU omtalt med ingen konsekvens for naturmangfold/villrein.

H 60a-n Gamlesetra

Ca 750 daa på 800-975 m.o.h. med 200-285 fritidsboliger. Ikke omtalt konsekvenser for villrein, men ligger delvis innenfor leveområdet for villrein.

H62a-g Narumsetra

Ca 298 daa med ønske om 53 hytter og 285 leiligheter. Ligger på ca 830-925 m.o.h. og delvis innenfor leveområdet for villrein. Angitt med ingen konsekvens for villrein.

H64a-i Kopsengsameiet

150-230 fritidsboliger på ca 240 daa fra 760-990 m.o.h. på grensa mot Krødsherad. Delvis innenfor beiteområde for villrein og men beskrevet som ingen konsekvens for villrein.

H65a-g Lauvkollen – deler av Solesetra

Område på 115 daa, 8-900 m.o.h. på grensa til Krødsherad. Forslag om 274 enheter og beskrevet ingen konsekvens for villrein i KU.

H67a-b Lislevatn vest – Bjønngjenge

Ca 183 daa med 35-55 fritidsboliger. Ingen konsekvens for villrein.

H68a-h Soleseter Seterskog

225 daa på 760-860 m.o.h. med ønske om 70-100 fritidsboliger. Ingen konsekvens for villrein.

Samlet foreslått areal Djupsjøenområdet er 3542 daa.

Hornsjøen

H69 a-m Hornsjøen med omegn

Skogkledde områder på 675-730 m.o.h. med ønske om 180-250 fritidsboliger. Dette anses å ligge perifert i forhold til villrein og heller ikke angitt med noen konsekvenser for villrein.

Kap 5.1.3 Sentrumsformål og kap 5.1.4 Offentlige formål

Disse planforslagene omtales ikke her da de i hovedsak ligger utenfor villreinens leveområde, og vurderes til ikke å ha nevneverdige konsekvenser for villrein.

Kap 5.1.5 Fritids og turistformål

F51a-e Gamlesetra

Kombinert turisttrettet område med fritidsleiligheter og mindre enheter (totalt 220-265 enheter) tilrettelagt for utleie (ski inn/ut). I kommunens egen KU angis det delvis negativ konsekvens for villrein, mens tilstøtende areal H60d (som ligger lenger fra leveområde) ikke er omtalt med negativ konsekvens.

F52a-b Narumsetra

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Sentrum 16, 3630 Rødberg

egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Ønske om 31 enheter og omfatter også bunnstasjon for tunnel. Angitt med ingen konsekvens for villrein.

F53a-e Kopsengsameiet

Ønske om kombinert turistrettet område med rekreasjonssenter, fellesbygg og 50-75 mindre leiligheter. Ingen konsekvens for villrein i flg. kommunens egen KU.

F54 Lauvkollen – deler av Solesetra

Ønske om 90 enheter, terrassert bebyggelse ski inn/ut, restaurant og handel. Ingen konsekvens for villrein.

5.1.6 næringsbebyggelse og råstoffutvinning

N52ab Gamlesetra

Topp og bunnstasjon for heiser med service med ev. overnatting lagerutleie m.m. Omtalt med negativ konsekvens for villrein for 52a men ingen konsekvens for b.

N53 Lauvkollen – Solesetra

Servicefunksjon i forbindelse med heis. Omtalt med ingen konsekvens for villrein.

N54a-b Soleseter seterskog

Ski- og skiskytterarena, velkomstsenter, service og næring. Innkvartering for idrettslag o.l. Ingen konsekvens for villrein.

5.1.7 Idrettsanlegg

Omfatter nedfarter og skitraseer samt to nedfarter som knytter Eggedal sammen med løypenettet på fjellet. Til sammen 1305 daa, hvorav størstedelen omfatter 8 heiser og strekker seg over store deler av Norefjellplatået på Sigdalsida og ned mot Djupsjøen.

Det er spesielt område l1 Tempelseter – Djupsjøen som har betydning for villrein. Dette er et omfattende løypenett som gjelder 1254 daa, fra 850-1400 m.o.h., ligger langt inne i villreinområdet, men likevel bare omtalt med delvis negativ konsekvens for villrein.

Kap 5.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Vurderingene som gjøres i dette svardokumentet avgrenses til å gjelde de anleggene som antas å ha størst betydning for villrein.

ST53 Eggedal Tempelseter

Forslag om samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (gondolbane) på ca 5 km er omtalt med delvis negativ konsekvens for naturmangfold/villrein (Naturtypekartlegging).

ST54 Sykkelsti

Foreslått sykkelsti fra Tempelseter, Istjenn til plangrensa Skalandslia og Haglebu, men ikke nevnt negative konsekvenser for villrein. Kartgrunlaget i KU er noe mangelfullt, men forslaget omfatter villreinområde (beiteområder).

ST55 Gamlesetra

Foreslått teknisk infrastruktur og heis. Omtalt med negativ konsekvens for villrein, toppstasjon ligger over 1000 m.

Øvrige områder i dette kap. omtales ikke nærmere her.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Sentrum 16, 3630 Rødberg

egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Øvrige kapittel som 5.3 Grønnstruktur og 5.4 LNFR-1 og LNFR-2 omtales ikke her.

Oppsummering konklusjon:

Høringsforslaget fra Sigdal kommune omhandler mange tiltak som har betydning for villreinens levekår, men forslaget gir inntrykk av at Sigdal kommune vurderer at kun areal over 1000 m.o.h. har betydning for villrein.

I planbeskrivelsen fra Sigdal kommune er konsekvensene for villreinen relativt lite omtalt, og det henvises til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell. Denne planen er underutarbeidelse og er per i dag ikke vedtatt. Sigdal kommunen henviser til denne flere steder i høringsutkastet.

Konsekvensutredningen som kommunen selv har utarbeidet og som ligger til grunn, står i kontrast til konsekvensene for villrein som er beskrevet i Punsviks konsekvensanalyse (Rapport 1/19).

Tor Punsvik utarbeidet en konsekvensanalyse som grunnlag for regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell. Den er ikke avgrenset til den enkelte kommune, men Sigdal er omtalt slik:

***Konfliktvurdering:** Det foreligger allerede et stort volum hytter og regulerte og ikke bebygde hytter. Det er vanskelig å se at det er rom for ytterligere vekst i hyttevolum uten at bæreevnen for reinens områdebruk reduseres vesentlig. Økt hyttebygging vil medføre tap av dagens lavereliggende friluftsområder, samt øke ferdselspresset inn i villreinsonen og trolig nabokommunenes utmarksarealer. Det er særlig de østlige og nordlige deler av kommunen konfliktvolumet allerede anses stort.*

Punsviks rapport omhandler flere kommuner og tar utgangspunkt i hele villreinstammens levekår i Norefjell-Reinsjøfjell. Villreinnemnda vektlegger kunnskapsbasert forvaltning i tråd med naturmangfoldlovens bestemmelser (jf. § 8) og ønsker herved å gi uttrykk for bekymring på villreinens vegne. Dette begrunnes med til dels mange og omfattende planforslag, tett opp til og delvis innenfor villreinens leveområde. I tillegg er det vesentlig for villreinnemnda å påpeke den samlede, totale belastningen hvert enkelt område har for helheten. I denne sammenheng må en også se over kommunegrenser.

Forslag til uttalelse:

Villreinnemnda oppfatter konsekvensutredningen som ligger til grunn for høringsforslaget som noe mangelfullt. Den gir inntrykk av at det kun er høyereliggende arealer over 1000 m.o.h. som har betydning for villrein. Villreinens leveområde omfatter langt mer enn snaufjellet, og reinen blir utvilsomt påvirket av den økte ferdselen som det legges opp til i høringsutkastet. I planbeskrivelsen fra Sigdal kommune er konsekvensene for villreinen relativt lite omtalt.

Konsekvensanalysen som ble utarbeidet av Tor Punsvik (Rapport 1/19) konkluderte med at det volum av hyttebygging og reiseliv det legges opp til i Norefjell-Reinsjøfjell, anses å overskride bæreevnen for villreinstammen betydelig på sikt. Resultatet vil trolig bli en liten bestand og lite leveområde. Videre er anbefalingen fra rapporten at det ikke planlegges/vedtas ny hyttebygging av betydning. Villreinnemnda anmoder dermed planmyndigheten i Sigdal kommune til å vurdere konsekvensene for villrein nærmere.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg
egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Sigdal Kommune
post@sigdal.kommune.no

Fylkesmannen i Oslo og Viken
fmovpost@fylkesmannen.no

Racketjern Tun- og Hytteforening (RTH)

21. oktober 2019

**KOMMENTARER TIL KOMMUNENS FORSLAG TIL KOMMUNEDELPLAN
 TEMPELSETER, DJUPSJØEN OG EGGEDAL SENTRUM 2019-35**

Viser til mottatt forslag til kommunedelplan Templeseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-35 hvor RTH har følgende kommentarer:

- *RTH er sterkt i mot mer utbygging mellom dagens hyttebebyggelse og fjellet. RTH er også sterk i mot utbygging av alpin infrastruktur på Norefjell utover tilstøtende områder til eksisterende anlegg.*
- *Hyttefelt, veier og alpinanlegg som tar i bruk nye arealer mot vassdrag, skoggrense og høyfjellet vil ødelegge naturverdiene og sterkt forringe friluftsverdiene i Sigdal kommunes del av Norefjell. Brukerne ønsker opplevelser i urørt natur, moa. utbygging må skje nedover mot sentrum og ikke oppover i fjellet.*
- *Framtidig hyttebygging, også innenfor vedtatte planer, må i mye større grad ta hensyn til landskap, natur og tradisjonelt friluftsliv. Det er også viktig at det tas større hensyn til brukerne av fjellet når utforming av løype- og stiplaner.*

Utbyggingsplan fra Sigdal kommune:

I kommunedelplanen til Sigdal er det foreslått omfattende utbygging i de viktigste gjenværende friluftsområdet på Norefjells vestsida. Store deler av foreslåtte utbyggingsområder, med byggegrense helt opp til fjellet, er kartlagt som svært viktige friluftsområder. Konsekvensene blir meget alvorlige både for eksisterende friluftsliv og vil ikke minst ramme de kommende generasjoners friluftsmuligheter.

Byggegrense mot fjellet:

Planforslaget beskriver Friluftssonen som et belte mellom Fjellsonen og Utbyggingssonen. Friluftssonen er imidlertid helt utelatt i et av de aller viktigste friluftsområdene mot fjellet på strekningen mellom Gamleseter-området og Djupsjøen-området. Her foreslås Utbyggingssonen lagt helt opp til Fjellsonen.

RTH ber at det legges inn en Friluftssone øst for Kjøla-vassdraget, Gamleseterområdet til Djupsjøen, og inn mot fjellet. Dette for å sikre områdene mellom eksisterende

bebyggelse og fjellet skjermes mot ytterligere utbyggingstiltak. Dette er blant de aller viktigste friluftsområdene på Norefjell med skiløyper, stier og stor ferdsel.

Videre bør utbygging innskjerpes i fjellet over Tempelseter, mellom Djupsjøen mot Krødsherad ved Øvre Djupsjøløype, og områdene ved Hornsjøen.

Utbyggingsområder:

Bygg og bygeområder må tilpasses topografien på en god måte slik at skjemmende plasseringer unngås. Gjeldende praksis viser dessverre alt for mange eksempler på meget eksponert bebyggelse på høyder og rygger i terrenget. RTH ber derfor om at praksis for plassering av bebyggelse skjerpes betraktelig. Ny hyttebebyggelse øst for Rakkjernåsen mellom fjellet og mot Djupsjøen er et eksempel som ikke bør tillates (se bilde vedlagt).

Flatehogst:

RTH ønsker en overordnede bestemmelser hvor flatehogst ikke tillates. Det er dessverre flere eksempler på at nærmest all skog fjernes i store områder før utbygging skjer. Det må stilles krav til at det vegetasjon bevares slik at det harmonerer med omgivelsene for at skjemmende utbyggingsfelt unngås. Ved planlegging av utbyggingsområder må gjeldende skiløypetraser og stier opprettholdes med god margin og i tilfeller hvor skiløyper krysser vei må det bygges tunnel eller bro.

Eggedal som turistdestinasjon:

RTH er positive til tiltak som forsterker Eggedals som turistdestinasjon, men da må dette skje i lavere deler av fjellet og ned mot sentrum av Eggedal. Vi ønsker at Eggedal sentrum blir en attraktiv fjellandsby som yter tjenester og tilbud til alle brukere av fjellene i nordre del av Sigdal kommune.

###

For Rakkjern Tun og Hytteforenig,

Hans Henrik Westberg
Styreleder

Adresse: Otto Rugesvei 21b, 1361 Øsyrtås
Mail: hhw@westberg.no

Kopi: Buskerud Fylkeskommune, postmottak@bfk.no

DEN NORSKE KIRKE

Eggedal menighetsråd

Tove Frøvoll Thoresen
Administrasjonssjef
Tunsberg bispedømme
Kalnes, 3119 Tønsberg

Kommunedelplan Eggedal sentrum, uttalelse fra Eggedal Menighetsråd og Sigdal kirkelige fellesråd.

Eggedal menighetsråd og Sigdal kirkelige fellesråd har drøftet utkastet til kommunedelplan for Eggedal og Norefjell og ønsker å gi innspill til det som berører området rundt Eggedal kirke. Vi er i utgangspunktet svært positive til utvikling i Eggedal sentrum, men har en del synspunkter.

Eggedal kirke fra 1878 er listeført, dvs at den er valgt ut som særlig interessant arkitektonisk eller kulturhistorisk verdifull representant for sin tid. Det setter særlige premisser for det som skjer i og rundt kirken. Det må være ro og verdighet rundt kirkelige handlinger, kirken og kirkegården.

Eggedal kirke, beliggende midt i sentrum, er ett flott bygg og et sentralt blikkfang når du kommer til Eggedal. Den arkitektoniske virkningen i forhold til omgivelsene bør derfor ivaretas på en estetisk god måte i planleggingen.

Kirken med kirkegården er et viktig premiss for det som skjer i Eggedal sentrum. Vi mener derfor att kirken trenger en buffersone mot trafikk og forretninger, ved at man forholder seg til den gjeldende 60m sonen for bebyggelse rundt kirken, jfr rundskriv T-3/00 og kirkeloven § 21. Av vedlagte kart ser vi at det er lagt inn areal til sentrumsformål innenfor denne grensa.

Kirken trenger arealer til utvidelse av kirkegården og en minnelund. Kirkegårdsutvidelsen som ble gjort for en del år siden vil ikke holde i fremtiden. Dette må ligge i et egnet område og bør vurderes i kommunedelplanen jfr § 2 Gravferdsloven. Den stiller også krav om buffersone rundt gravplassen.

I tillegg trenger vi en ny driftsbygning; denne bør plasseres i tilknytting til kirken med varmeanlegg til kirken og toaletter etc.

Det må være høvelige parkeringsforhold ved kirken; mange av de som besøker den er eldre eller har små barn (barnedåp) og vi kan ikke vente at de skal gå langt fra offentlig parkering til kirken. Vi ønsker å beholde eksisterende parkeringsplass.

Da Fellesrådet tidligere i år ble bedt om å angi det arealet vi trenger for fremtidig kirkegårdsutvidelse ble det levert en kartsnis. Vi kan ikke se at hele dette arealet er tegnet inn på planforslaget, og legger derfor med en skisse hvor hele dette området er tegnet inn.

Adresse
v/Anne Kristi Flikki
3359 Eggedal

Kontakt
Leder: Anne Kristi Flikki

DEN NORSKE KIRKE

Eggedal menighetsråd

Primært ønsker vi å plassere driftsbygget til kirkegården på tomta som ble ervervet fra Knut Bjertnes til dette formålet. Den er velegnet til vårt formål, og vil fungere godt som en buffer mot forretninger etc. Da Sigdal kommune så ønsket tomta til sentrumsutvikling ble naboeiendommen kjøpt inn, og vi fikk beskjed om at vi kunne bygge der i stedet. Dette godtok vi, men i plankartet er det kun tegnet inn at halvparten av denne tomta skal gå til kirkelig virksomhet. Det er ikke tilstrekkelig, og da må vi heller holde fast på den første tomta.

Eggedal menighetsråd og Sigdal kirkelige fellesråd håper at kommunen tar hensyn til kirken, dens egenart og kvaliteter samt dens omgivelser slik at den, som i dag, kan fremstå som et samlende monument i bygda og at det reserveres tilstrekkelig grunn til vår virksomhet.

Eggedal menighetsråd håper også at Tunsberg biskop og bispedømmeråd vil ta våre kommentarer til arealdelplanen til etterretning ved tilbakemelding til Sigdal kommune.

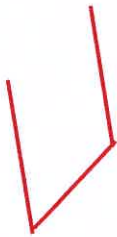
Med hilsen

Eggedal menighetsråd og Sigdal kirkelige fellesråd

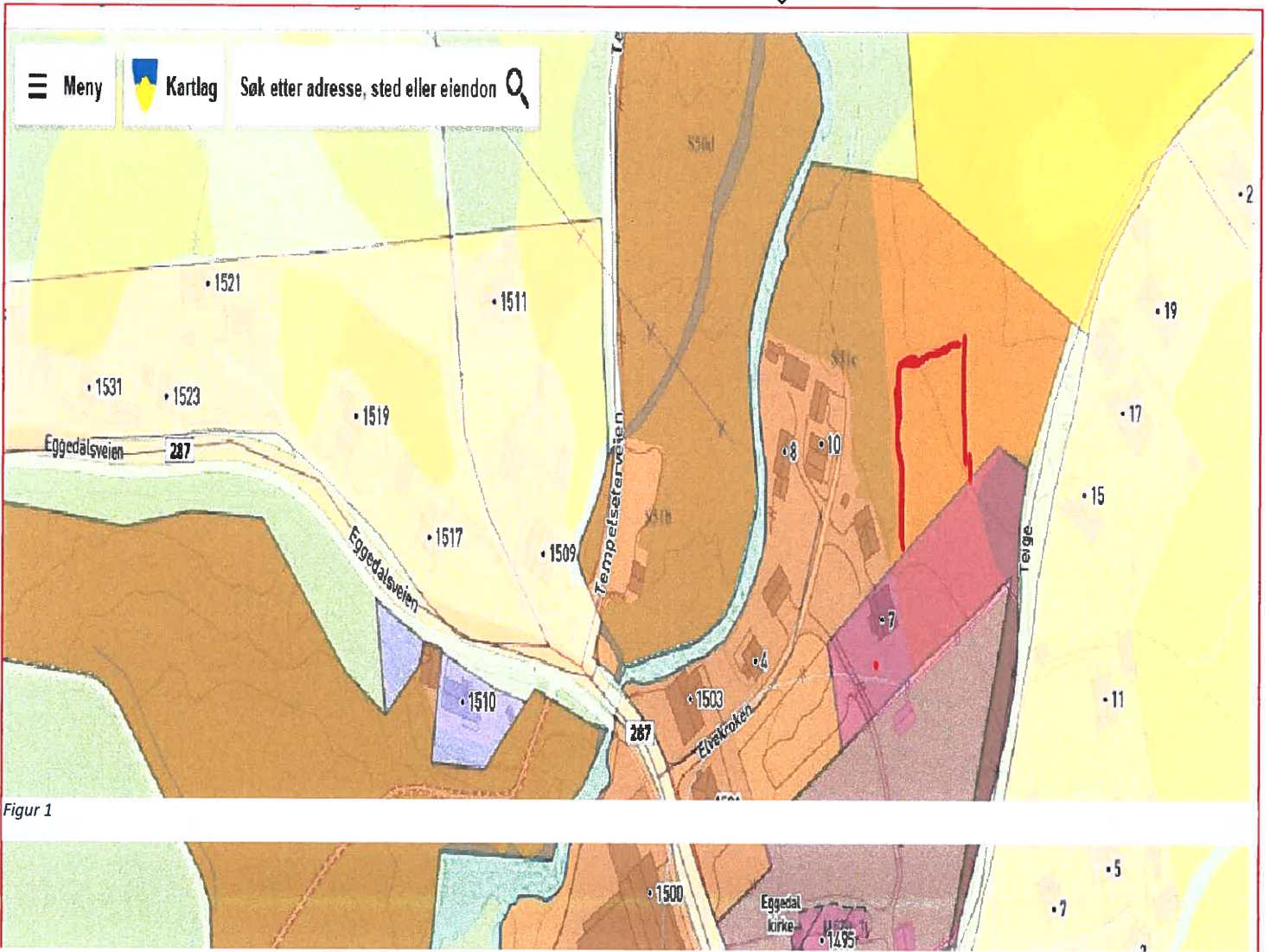
Vedlegg: kart over kirkegårdsutvidelse som Sigdal kirkelige fellesråd mener det er behov for. Markert med rødt. Samtidig satt inn hvor vi ønsker Driftsbygningen. Markert med svart. (Dette er tomta som er står på Sigdal kommune pr i dag med en kontrakt der det står at det skal bruke til kirkelige formål).

Adresse
v/Anne Kristi Flikki
3359 Eggedal

Kontakt
Leder: Anne Kristi Flikki

Driftsby-
gning

Figur 1

Tone E Svendsen og Håkon Røed
 Linnesstranda 37
 3426 Gullaug

24. okt 2019

Til Sigdal kommune

Merknader til høringsutkast - Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum

Vi hører til i Tempelseterområdet, med hytte ved Besserudseterveien, og vil være sterkt berørt av de foreliggende forslagene til utbygging, både av infrastruktur (heisanlegg mv.), og nye hyttefelt i Tempelseterområdet.

Vi har kun via sosiale medier blitt kjent med forslaget til kommunedelplan, som for en stor del er gjort vanskelig tilgjengelig ved at kartene med de inntegnede nye forslagene mangler alt av vanlige kartreferanser. Vi mener det er grunn til å hevde at kommunen ikke har oppfylt sin informasjonsplikt i forhold til hytteeierne som ikke bor i kommunen og som ikke har tilgang på lokal informasjon. Kommunen kunne lett nådd oss f.eks. via sitt adresseregister for innkreving av eiendomsskatt. Det er ikke alle som er aktive på sosiale medier, og ikke alle som er oppmerksomme på de pågående planprosesser.

På den annen side vil vi takke kommunens planlegger og ordfører som stilte opp til informasjonsmøte for oss hyttefolk den 19. oktober på Tempelseter.

Virkning av helheten i planforslaget

Slik vi har forstått den faglige anbefalingen i mulighetsstudien for Norefjell fra 2017, så var Tempelseter-området tiltenkt en annen og langt mindre omfattende utvikling enn dette utkastet til kommunedelplan legger opp til. Tempelseterområdet skulle primært være et turområde, en rolig del av fjellet, noe som passer med dagens arealbruk, og som vi som har etablerte hytter ønsker å beholde.

Det grunnleggende strategiske valget for Norefjell er om en skal videreføre og forsterke dagens rolledeling med alpint rundt Skistua/Bøseter og langrenn/vandring i resten av området – eller om en skal foreta en alpinutbygging over hele fjellet.

Anbefalingen er at man bygger på og forsterker dagens rolledeling, men at man også åpner for nye aktiviteter/investeringer spesielt innen langrenn og barmarksaktiviteter, samt at området Eggedal-Tempelseter vies spesiell oppmerksomhet..... også hytter/leiligheter/storhytter for utleie på Sigdalssiden samt utvikling av evt. landsbyfunksjoner rundt kafeen/skianlegget på Tempelseter.

(s 74 i Rapporten «Norefjell fra OK til WOW»)

Vårt hovedinntrykk er at med den forslåtte massive utbyggingen i forslaget til regional plan for Norefjell/Reinsjøfjell, og ikke minst med dette forslaget til kommunedelplan, så beveger man seg langt vekk fra alle faglige anbefalinger, og over mot et scenario for Tempelseterområdet og Norefjell som sådan som ingen kjenner de totale konsekvensene av. Norefjell er og blir et relativt lite fjellområde.

Det er vår vurdering at Sigdal og Eggedal risikerer å ødelegge fjellet og naturopplevelsene i Tempelseterområdet og Norefjell som sådan totalt, til fordel for et slags tilrettelagt

friluftsanlegg. Derved vil Tempelseterområdet miste den attraktiviteten dagens situasjon innebærer.

Sigdal og Eggedal har ikke forutsetninger for det volumet med turister som det legges opp til her, det er ikke jernbane i Sigdal, her er ingen gjennomfartsvei som i Hallingdal eller Numedal. Det går knapt busser opp dalen, og all ferdsel er og vil bli bilbasert. Denne kjensgjerningen er og blir en sterk begrensning på hva man miljømessig og klimamessig sett bør og kan få tilrettelegge for og hva det er økonomi i. I det foreliggende forslaget ligger kimen til ødeleggelse av fjellet som det er, til fordel for noe i fremtiden som ikke er bærekraftig, hverken av hensyn til miljøet eller infrastrukturen.

I stedet for kvantitet i besøkstallet bør Sigdal og Norefjell i større grad satse på kvalitet for et begrenset antall besøkende, og det man har forutsetning for, rolig og stille fjell- og naturopplevelser. I den forbindelse er den suksessen madonnaen i Trillemarka som attraksjon har hatt meget interessant. Det er et utmerket eksempel på god match mellom attraksjon, målgruppe og gode friluftsoplevelser, uten miljøødeleggelser.

Vi konsentrerer våre merknader til det som angår det nære Tempelseterområdet.

Forslag om nye hyttefelt ved Tempelseter, innover mot fjellet, H52f, g og h.

Vi har merket oss at det i høringen av den regionale planen for Norefjell/Reinsjøfjell ønskes at utbyggingsplanene ved Tempelseter blir fokusert grunnet sterke faglige betenkeligheter:

4. Djupsjøen-Gamlesetra:

a. Foreslåtte utbyggingssoner fra Sigdal kommune.

b. Betenkeligheter med utbyggingssonen skyldes

i. Omfang av eksisterende og planlagt fritidsbebyggelse i Sigdal er allerede svært stort. Bebyggelse i alle disse områdene i tillegg vil gi fritidsbeboerne lite nærturterreng under 1000 meter og generelt stort press på området som helhet.

ii. Realisering av alle disse områdene vil generelt gi stor ferdsel i fjellet og svært stort press på villreinområdene.

5. Tempelseter-Istjern: Samme omtale som pktområde 4. (vår utheving)

(5.4 Fokus i høringen Regional plan Norefjell)

Det er særlig feltene H52f, g og H52h vi har merknader til. Arealbruksforslaget for feltene er :

Kombinasjon av servicefunksjoner, tette og mindre tette leilighetsbygg tilrettelagt for utleie og frittliggende hytter.

Vi ser med undring på at selv om administrasjonen på betydelig faglig grunnlag ikke har foreslått disse feltene/ grunneierforslagene, så har kommunestyret likevel valgt å legge dem ut til høring. Vi mener de mange faglig vurderte negative konsekvensene av forslagene, som klart sier at disse feltene ikke bør inngå, bl.a. på konsekvensutredningens s 19, må vektlegges sterkere, og vi mener våre merknader støtter opp om disse vurderingene. Den foreslåtte arealbruken, "*Kombinasjon av servicefunksjoner, tette og mindre tette leilighetsbygg tilrettelagt for utleie*" er funksjoner som må legges mer sentralt, med mulighet for annen transport enn bilbasert, ned mellom Tempelseter og Eggedal sentrum, og ikke opp i fjellet, lengst vekk fra Tempelseter som utfartssted.

Realistisk sett er det kun den ene angitte arealfunksjonen som blir stående igjen for disse feltene: "*frittliggende hytter*". Vi mener også at planbestemmelsenes krav til utleie er altfor

svakt og lett vil kunne settes til side gjennom dispensasjoner til fordel for salg om utleie går dårlig i perioder, noe som vil kunne skje.

Vi mener at de foreslåtte nye feltene H52f, g og H52h vil ha stor negativ nær- og fjernvirkning for Tempelseterområdet og friluftslivet hele veien opp mot Ranten/Kringleåsen/Norefjellsryggen, fordi eksponeringen vil være stor i det platåformede og åpne landskapet. Vi er kritiske til at man slavisk ser på høydekotene når det gjelder den foreslåtte byggegrensa på 1000m og ikke ser på det konkrete landskapet og virkninger der. Det er særlig negativt ved Tempelseter, der landskapet er veldig åpent, og der mange har sitt startpunkt for fjellturer. Bevaring av turterreng også under 1000 m er viktig for friluftslivet da fjellområdet er svært værutsatt. Bebyggelse i det høyestliggende skogbeltet bryter videre med krav til ivaretagelse av naturmangfold, jf. første ledd i §2.4 i den regionale planen for Norefjell/Reinsjøfjell.

Vi mener øvre utbyggingsgrense bør være dagens bebyggelse på Tempelseter, og at de funksjonene som er beskrevet i arealbruksforslaget må kunne bygges nedover i de foreslåtte feltene nærmere Eggedal sentrum, og ikke oppover og vekk fra Tempelseter som foreslått.

Villreinstammen er ofte å se på Langås, og de foreslåtte feltene vil måtte ha svært negativ innvirkning på flokkens bevegelsesområde. I den forbindelse er det verd å minne om den omfattende hyttebyggingen på Flåsidan av fjellet, og at Norefjell er et forholdsvis smalt, lite og avsondret fjellparti der totaleffekten av utbygging må ses i sammenheng, slik det er gjort i den regionale planen.

Det volum av hyttebygging og reiseliv som utkastet til Regional plan for Norefjell/Reinsjøfjell legger opp til anses å ville overskride bæreevnen for villreinstammen betydelig på sikt. Resultatet vil trolig bli en liten bestand og lite leveområde. Det anbefales at det ikke planlegges/vedtas ny hyttebygging av betydning og ny kunnskap framskaffes. (Kilde: 7.Konsekvensutredning, Regional plan Norefjell/Reinsjøfjell)

De foreslåtte byggefeltene vil endre landskapspreget betydelig, og redusere opplevelsen av fjellet som det fremstår i dag, ved at det blir lengre inn til uberørt natur for eksisterende hytteeiere og turgåere, og ved at reinflokkene trekker vekk.

Derfor mener vi forslaget om disse høytliggende utbyggingsfeltene er dramatisk negativt for oss med hytter, for villreinen og for naturen.

Klimaendringer, nedbør og hensyn til naturmangfold

I planbeskrivelsen, pkt 4, belyses nedbør/vann som et tema for kommunens ROS-analyse:

Når det gjelder klimatilpasninger så er dette et av temaene som blir ivaretatt i kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Mest relevant for planområdet i denne sammenheng er håndtering av vann og forhold knyttet til dette. I Buskerud forventes en økning av den gjennomsnittlige årlige vannføring å øke noe, pga. temperaturen og nedbøren øker. I mindre, bratte vassdrag (elver og bekker) og i tettbygde strøk med tette flater vil mer intens nedbør kunne skape problemer. I mindre bekker og elver må man forvente minst 20 % økning i flomvannføringene og mindre elver kan finne nye veier.

Vi viser til at det i de senere år er bygd ned mye høyereliggende myr og myrlendt terreng i Tempelseterområdet/Ådalen hyttefelt. De foreslåtte feltene inn mot fjellet er i hovedsak også

myrer og myrlendt terreng. Ytterligere nedbygging av høytliggende myrer reduserer fordrøyningskapasiteten i vannområdet og øker vannføringen ned mot Tempelbekken, Ådalsbekken og andre vassdrag, og videre nedover mot Eggedal.

Svekkelse av høytliggende vannfordrøyningskapasitet kan med stor sannsynlighet medføre økt fare for flom og jordskred nedover de bratte åssidene mot Eggedal, noe en ROS-analyse bør belyse, men vi kan ikke se at dette har vært et tema i konsekvensutredningen i den regionale planen eller i kommunedelplanen.

Vi kan ikke se at det er tegnet inn byggegrense mot vassdrag i plankartet. I gjeldende reguleringsplan for Ådalen hyttefelt (2011) er det byggegrense på 50 m mot Tempelbekken, men det er angitt 100 m for Tempelbekken i de foreslåtte planbestemmelsene, av hensyn til naturmangfold, jf. krav i den regionale planen, noe som da må gå foran reguleringsplanen. Vi konstaterer at vassdragene heller ikke er tegnet inn i kartet, som altså er svært vanskelig å lese.

De foreslåtte feltene bryter klart med retningslinjene for ivaretagelse av naturmangfold, jf. §2.4 i den regionale planen for Norefjell/Reinsjøfjell, der det er angitt at følgende skal hensyntas:

§2.4 Naturmangfold

I all videre planlegging skal naturmangfold, i henhold til de rammer naturmangfold-loven §§ 8-12 setter, ivaretas. Som ledd i dette skal følgende hensyn ivaretas:

•biologisk mangfold og landskapets sårbarhet ved å ikke tillate ny fritidsbebyggelse og andre større inngrep over tregrensa eller i det høytliggende skogbeltet

•våtmarksområder med spesiell vekt på intakte myrområder slik at inngrep i disse områdene unngås

•prioriterte arter, truede eller nær truede arter og utvalgte naturtyper, jf. Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2011

•inngrepfrie naturområder og 100 metersonen langs vann og vassdrag skal sikres mot ytterligere nedbygging

•store nok og gjennomgående grønne strukturer innenfor utbyggingssoner av hensyn til landskap, friluftsliv og vilt.

(s 41 5.4 høringsbetenknninger regional plan Norefjell/Reinsjøfjell)

Infrastruktur -- heis, gondol og vei

Dette temaet inngår i det helhetlige, negative trykket mot fjellet i kommunedelplanen. Vi mener de inntegnede heistraseene, særlig ved Tempelseter, vil ødelegge for eksisterende hyttefelt, med forstyrrelser, lyd og uro. Så vil en heis videre opp mot Kringleåsen-/Norefjellsryggen med alpine nedfarter ha en dramatisk naturreduserende virkning.

De samme ulempene gjelder for en gondolbanes virkning for berørte hytter.

Vi finner det lite seriøst at det er foreslått begge deler, både gondol og heissystem opp mot Tempelseter, også parallelle heiser opp i fjellet fra Gamleseter og helt opp til Steinmannen, i tunnel. De vil evt. konkurrere med hverandre og de eksisterende heisanleggene i Bøseterområdet, slik at det ikke blir økonomisk drift av noen av dem.

På den annen side er heisanlegg og gondolanlegg så kostbare, både hva angår investering og drift at det er lite sannsynlig at de blir realisert overhodet, eller drevet særlig lenge, om den usannsynlige investeringen skulle skje. Det er en grunn til at konkurrerende gondol- og heissystemer ikke ble anbefalt i den helhetlige faglige anbefalingen i mulighetsstudien for Norefjell. Vi mener at forslagsstillerne må sannsynliggjøre økonomien i dette. Vi tror i stedet,

realistisk sett, at all økt aktivitet i området blir bilbasert. Kanskje man istedet bør foreslå skyttelbusser fra Eggedal sentrum, som er langt mer realistisk.

Derfor mener vi at gondolbanen og de foreslåtte heisene og infrastrukturen rundt dem fremstår som et slags skalkeskjul for å få til ny utbygging i uberørte områder inn i fjellet.

For det er hytteutbyggingen man realistisk sett vil stå igjen med.

De foreslåtte feltene vil videre medføre økt trafikk på Besserudseterveien forbi oss og andre hytter langs veien, noe som vil ha negativ virkning på vår hytteopplevelse og verdien av vår hytte. Vi vil måtte vurdere på nytt hvorvidt det avsatte areal på vår tomt til vei for dagens Besserudfelt vil kunne brukes som adkomst for nye felter eller ikke.

Nye adkomstveier til de foreslåtte nye feltene må derfor også inngå i planarbeidet.

Konkrete feil og mangler i plankartet:

1) Arealkode "eksisterende næring" for arealet ved Besseruds driftsbygning ved Besserudseterveien/bunnen av Tempelseterheisen stemmer ikke med gjeldende reguleringsplan for Ådalen hyttefelt (2011) der arealet er LNFR.

2) Gjeldende byggegrense mot Tempelbekken er 50 m, ref. gjeldende reguleringsplan for Ådalen hyttefelt (2011). I planbestemmelsene er byggegrense mot bekken 100 m, men da reguleringsplanen går foran kommunedelplanen, får ikke bekken den angitte nye byggegrensen på 100 m. Men, uansett er ikke byggegrense mot vassdrag medtatt eller hensyntatt i plankartet.

Vi mener det er vanskelig å akseptere deler av dette forslaget, der utbyggere/grunneiere skal profitere på å ødelegge store eksisterende veletablerte hytteområder, og deres nære naturomgivelser og turområder. Dette berører svært mange hytteiere og turgåere som ikke har stemmerett i kommunen. Vi ber derfor særlig om at våre merknader gis oppmerksomhet i den videre prosessen.

Mvh Tone E Svendsen og Håkon Rød,

Besserudseterveien 60

Sigdal 31.10.2019

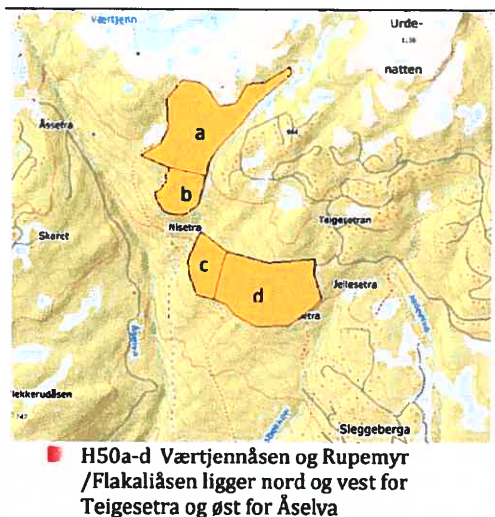
**Svar på høring - negative konsekvenser ved forslag til
'Kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035'**

Innsigelsen er spesielt knyttet til forslag H50a-d Værtjennåsen og Rupemyr/Flakaliåsen Gbnr 146/1, 146/2 og 146/81 Innspill: 1

Mitt navn er Jan Haakon Gulbrandsen, eier av Gnr 146 Bnr 47, Rupemyrveien 53 i Sigdal kommune. Jeg er medlem i Rupemyr Hytteierforening.

Jeg har satt meg inn i forslaget og lest kommunens konsekvensvurdering. Jeg er av den oppfatning at de negative konsekvensene ved forslaget ikke er vurdert på en tilstrekkelig måte. Som berørt grunneier (hytteeiere er også grunneiere), er jeg bekymret for negative konsekvenser ved eventuell beslutning om å vedta forslaget. Det er etter min vurdering flere negative konsekvenser knyttet til forslaget som jeg ikke kan se at er vurdert i saksbehandlingen så langt. Dette gjelder spesielt felt a i forslaget som har en beliggenhet som strekker seg inn på høyfjellsplatået.

Det berørte området er beskrevet slik:

Foreslåtte tiltak har direkte negative konsekvenser for flere eksisterende hytteeiere på Rupemyrområdet, og vil ha negativ effekt på arts mangfoldet i et sårbart og uberørt område i overgangen til høyfjellet. Den foreslåtte utbyggingen vil også bli synlig for et stort antall brukere av Norefjell, også fra høyfjellet og på den måten redusere naturopplevelsen og verdien av Norefjell som friluftsområde. Det uberørte og unike arealet som representerer Norefjell-ryggen og platået rundt er sårbart og vil med en slik utbygging miste verdifullt areal med negative konsekvenser for dyrelivet og naturopplevelsen for flere 1000 brukere av Eggedalsfjellene/Norefjell.

Unik natur med rikt dyre- og planteliv som bør tas vare på

Foreslått utbygging vil berøre kupert natur i den unike overgangen til høyfjellet. Området er preget av vill og uberørt natur med store variasjoner fra myrlandskap, krattskog med blanding av mindre graner, furu og fjellbjørk til høyfjellsvegetasjon. Ryggen som er foreslått utbygd (felt a i kartet) går gjennom dette landskapet. Området er et av det mest dyrerike området på Norefjell. Noe av årsaken er nettopp variasjonen i terrenget og den spesielle topografien i landskapet med kupert terreng med sin særegne vegetasjon. Det er spesielt mye rypet og rovfugl i dette området. Jeg har observert både ugler og kongeørn ved flere anledninger. Harebestanden er videre spesielt stor i dette området og elgen pleier å besøke området regelmessig. Hva jeg kjenner til, er det sjeldent villreinbestanden trekker ned fra høyfjellet, men dette er også noe som bør vurderes i forhold til en eventuell utbygging.

En eventuell utbygging av dette området strider mot bevaring av artsmangfoldet og vil representere en nedbygging av et sårbart og begrenset areal (Norefjell-platået inkludert både overgang til høyfjellet og selve høyfjellet) med spesielt stor verdi som vi bør ta vare på. Norefjell har et veldig begrenset fjellareal. Ved å tillate hyttebygging i stort omfang over 940-950 meter, privatiseres mye areal og en unik fauna reduseres i verdi for mange brukere av fjellet. Dette er vår nær-natur og vårt friluftsområde som var en av grunnene til at flere av oss kjøpte hytte på nettopp på Norefjell.

Utbygging som vil synes fra høyfjellet og berøre et stort antall friluftinteresserte brukere av fjellet

Foreslått utbygging vil berøre eksisterende turstier i området med adkomst til høyfjellet og berøre både eksisterende brukere av nærområdet, og brukere av høyfjellet. Hytter og veier vil bli synlige også fra høyfjellet og på den måten være med på å redusere verdien av Norefjell som uberørt høyfjellsområde for et stort antall brukere av fjellet.

Sti fra Skredsvigs 'Hagan' til fjells

Jeg er ofte innom Hagan – maleren Skredsvigs hjem i en viktig periode av kunstnerens liv. De forteller om Skredsvig familiens bruk av stien fra Hagan opp til fjellet. En sti som også i dag benyttes for turer til fjells. Denne stien går gjennom felt a i foreslått utbygging og blir ødelagt av en eventuell utbygging. Er det fornuftig, eller burde kommunen tenkt på en større helhet der kultur og naturopplevelser med bruk av stien fra Hagan inngår? Utbygging av felt a vil gjøre det vanskelig. Skredsvig elsket de vakre Eggedalsfjellene og er kanskje den fremste ambassadøren for naturen i Eggedal.

Adkomstvei med konsekvenser for trafiksikkerhet og miljø

Rupemyrveien er ikke egnet for den medførende økte trafikkmengden. Det er også trafikkfarlige punkter, blant annet ved innkjøringen til min eiendom, som vil kunne skape ulykker ved en gjennomføring av forslaget. Mange hytteeiere på Rupemyrområdet vil også få økt støy og forurensning tett inn på sine eiendommer. Dette vil oppleves som negativt miljømessig, trivselsmessig og ut fra et sikkerhetsperspektiv.

En helhetlig plan for å ta vare på Norefjells unike og begrensede natur

Norefjell har et veldig begrenset samlet areal. Sigdal, Krødsherad og Flå er alle kommuner med store økonomiske interesser i en utbygging av Norefjell. Dette resulterer i et stort utbyggingspress med

lokale ønsker om stadig å legge ut flere hyttetomter i attraktive områder. Dessverre resulterer dette i at grensene for utbygging mot høyfjellet stadig endres med den konsekvens at den uberørte delen av fjellet blir stadig redusert i omfang. Samtidig benyttes fjellet av et økende antall hytteeiere og tilreisende på grunn av sin nærhet til blant annet Oslo-området og sin unike natur og høyfjell. Dette skaper en interessekonflikt mellom lokale næringslivsinteresser og de som søker naturopplevelser i urørt fin natur. En utbygging som reduserer arealet av Norefjells urørte natur er en kortsiktig og farlig vei å gå med hensyn til miljø, artsmangfold og klima. Jeg savner en helhetlig plan som løftes til fylkesnivå for å sikre Norefjell for fremtidige generasjoner. Etablering av verneområder og fjellgrenser/markagrenser er effektive måter å sikre Norefjell på. Markagrensen rundt Oslo og etablering av naturreservater er gode eksempler på at slike tiltak fungerer. Norefjell bør få sin egen 'Markagrense' og der bør man ikke bare se på høydemeter over havet. Inntil slike planer er på plass, hviler det et ekstra stort ansvar på lokalpolitikere vedrørende utbyggingsplaner for Norefjellsområdet.

Sigdal kommune har et særlig stort ansvar for å ta vare på sårbar høyfjellsnatur innenfor kommunegrensen. Foreslåtte utbygging vil innebære et større inngrep i et helt urørt landskap som har en unik karakter og artsmangfold.

Mvh

Jan H. Gulbrandsen

Nareveien SA
v/Morten Gulliksen
Glassverkveien 7C
1363 Høvik

Høvik, 3/11 2019

Sigdal Kommune
post@sigdal.kommune.no

Fylkesmannen i Oslo og Viken
fmovpost@fylkesmannen.no

Sigdal Kommunes forslag til Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal Sentrum 2019-2035

Nareveien SA er et veilag som disponerer en privat vei fra Djupsjøveien opp mot Narumseter. Veien ble anlagt tidlig på 1970-tallet. 48 hytter er med i veilaget.

Nareveien SA støtter innspill som tidligere er sendt fra Hytteforeningene Norefjell Vest og fra Djupsjøen Vel.

Vi vil likevel komme med følgende tilleggs-kommentarer til Sigdal Kommunes forslag til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal Sentrum 2019-2035.

Planbeskrivelsen:

Nareveien SA vil på det sterkeste gå imot utbygging av slalomanlegg i fjellet nord-øst for Narumseter. Dette vil ødelegge fjellet for turfolk. Øvre Djupsjøløype vil endre karakter og sannsynligvis bli oppstykket av veier, parkeringsplasser, tilkomst/tråkk mot disse anleggene. Bebyggelse av den karakter som foreslås hører ikke hjemme så høyt opp mot fjellet. Det er ubegripelig at Kommunen går i mot sin egen Reisemålsundersøkelse som konkluderte med at alpinanleggene bør bygges videre ut der de er i dag. Dette skaper et enda bedre tilbud til alpinistene. Hvis man sprer alpinanleggene utover hele fjellet, vil man kun ødelegge for turfolk og langrenn. Vi tror heller ikke at en slik satsing er kan ha økonomisk bærekraft, og ser for oss konkurser og økonomiske problemer i årene som kommer hvis dette forslaget skulle bli realisert.

På kommunens kart er Nareveien avmerket som vei, mens den i reguleringsforslaget er blitt slalom- eller skiløype. Nareveiens kan ikke akseptere at veien omreguleres uten at en tilfredsstillende alternativ løsning er dokumentert og kontraktsfestet. Nareveien er hytteeierens eneste adkomstmulighet. Det samme gjelder for Nareveiens helårs parkeringsplass, samt Nareveiens sommerparking ca. 500 meter videre oppover i Nareveien fra helårsparkeringen. Begge er på Kommunens kart antydnet som fritidsbebyggelse. Dette kan ikke aksepteres uten at annen parkering for Nareveiens andelshavere er kontraktsfestet.

Nareveien SA vil også imøtegå de kolossale planene for utbygging i Narumseter-området, både fritidsbebyggelse (338 enheter; 53 hytter og 285 leiligheter) og fritids- og turistformål (31 enheter; 6 små hytter tilrettelagt for utleie og 25 leiligheter). Dette vil fullstendig forandre området karakter, et område som i dag har 48 hytter. Nareveien SA stiller seg positiv til en begrenset fortetting, noe som vil åpne for lettere adkomst til hyttene, samt bedre infrastruktur (strøm, vann og avløp). Kommunen opplyser selv at det i dag er 492 daa «reserver» i Djupsjøområdet (regulerte områder avsatt til utbyggingsformål men der tiltak ikke er iverksatt), noe som betyr at ca 245 nye hytter kan bygges uten å båndlegge nye store arealer.

Vi mener at større utbygging bør legges til lavere områder lenger vest. Dette vil bevare den viktige sonen mellom bebyggelse og fjell til allmenne formål. Dette er i tråd med moderne og miljøbevisst tenking i andre hytteområder (Sjusjøen, Rauland etc)

Reisemålsundersøkelsen (Mimir) foreslo en rekke målsetninger for Norefjell:

- I Norgestoppen både når det gjelder alpint, langrenn og barmark
- Utnytte og styrke rolledelingen over fjellet
- Ta ut potensialet i langrennsturismen
- Utvikle attraksjonskraft i barmark: vandring, sykkel, fisk
- Arrangement som verktøy for økt etterspørsel, nær store befolkningskonsentrasjoner

Nareveien SA mener dette er gode målsetninger for Norefjell. Utviklingen går i ekspressfart: ting vi har og gjør i dag var ikke oppfunnet for 15-20 år siden. Hva vil de neste 15-20 år bringe? Det er ikke ønskelig å ha båndlagt hele fjellet til tradisjonell alpinkjøring, med heiser og kvadratkilometere med menneskeskapte sår i naturen. Vi bør heller beholde naturen som den er for bærekraftig benyttelse for fremtidige generasjoner. Det er ikke i allmennhetens interesse å legge kortsiktige privatøkonomiske hensyn til grunn for å etablere alpinanlegg i fjellsonen og hyttebyer/hoteller midt i aktivitets-områdene!

Vi mener at Kommunen må tenke at den dyrbare naturen vi har i Sigdal bør utvikles på en mer fremtidsrettet og bærekraftig måte. Sigdal bør tenke nytt, slik som bl.a. Hafjell og Sjusjøen har gjort, for eksempel med sykkelstier/turveien som muliggjør tidlig langrenn på fjorårets snø. Videre bør man satse på vandring, riding, fiske, aktivitetsparker (ala Høyt og Lavt), golf og diverse barmarks-tilbud i lavereliggende områder. Vinterstid kan fjellet benyttes til moderne aktiviteter som kiting, fri-kjøring og randone uten rasfare, i tillegg til vanlig skigåing.

Derfor: Behold slalom-anleggene der de er, folk kjører gladelig dit hvis de kan lade el-bilen mens de står slalom! Bygg ladestasjoner! Tenk nytt!

Planbestemmelser og retningslinjer

Nareveien er fornøyd med at Kommunen vektlegger rekkefølgeprinsippene, spesielt med tanke på stier og skiløyper (plassering og planfrie kryssinger). Nareveien SA er

også positiv til at det i områder med spredt bebyggelse ikke skal skje utbygging før vann, avløp og energiforsyning er tilfredsstillende etablert.

Vi er også fornøyd med bestemmelsen om at adkomstvei til tomter ikke skal avskjære tursti og skiløype.

Vi er derimot uenig i bestemmelsen om at byggegrense mot skiløypene skal være min. 15 meter på hver side, målt fra senterlinjen av løypa. Moderne løyper er gjerne 6-8 meter brede, og da blir 15 meters avstand til bebyggelsen altfor lite. Avstanden bør være minimum 50, gjerne 100 meter.

Vi mener det er fornuftig å begrense største bygning til 150 m². Såfremt vi forstår de foreslåtte retningslinjene korrekt, er vi derimot uenig i at det for utvidelse av eksisterende spredt fritidsbebyggelse kun tillates totalt bebygd areal (BYA) på inntil 150 m² inkl. uthus/anneks og at maksimal BYA for uthus/anneks er 20 m². Dette er mindre enn det som foreslås for nye områder, som kan bygge enheter på inntil 150 m² og tilleggsbygg på 30 m² samt garasje på 50 m². Vi mener at denne forskjellsbehandlingen av nye områder fremfor eksisterende er feil og bør endres. Mange av dagens tomter er store og vil uten problem kunne tillate mer enn 150 m² bebyggelse.

Med vennlig hilsen

Nareveien SA
v/Morten Gulliksen

B

Egil Gulliksens dødsbo
v/Morten Gulliksen
Glassverkveien 7C
1363 Høvik

Høvik, 4/11 2019

Sigdal Kommune
post@sigdal.kommune.no

Sigdal Kommunes forslag til Kommunedelplan Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal Sentrum 2019-2035

Jeg viser til telefonsamtale med Lisbeth Friberg i dag samt kommunes brev av 13. september 2019 om høring og offentlig ettersyn for kommunedelplanen.

Nærmere undersøkelse av Kommunens kart i forbindelse med forslag til ny Kommuneplan viser at vår tomt på Finnevollen, gnr/bnr 141/11 er tegnet som friområde. Tomten er merket med rødt nedenfor. Den er ikke oppmålt, men grensene er godt definert i terrenget og dokumentert i original skylddelingsforretning.

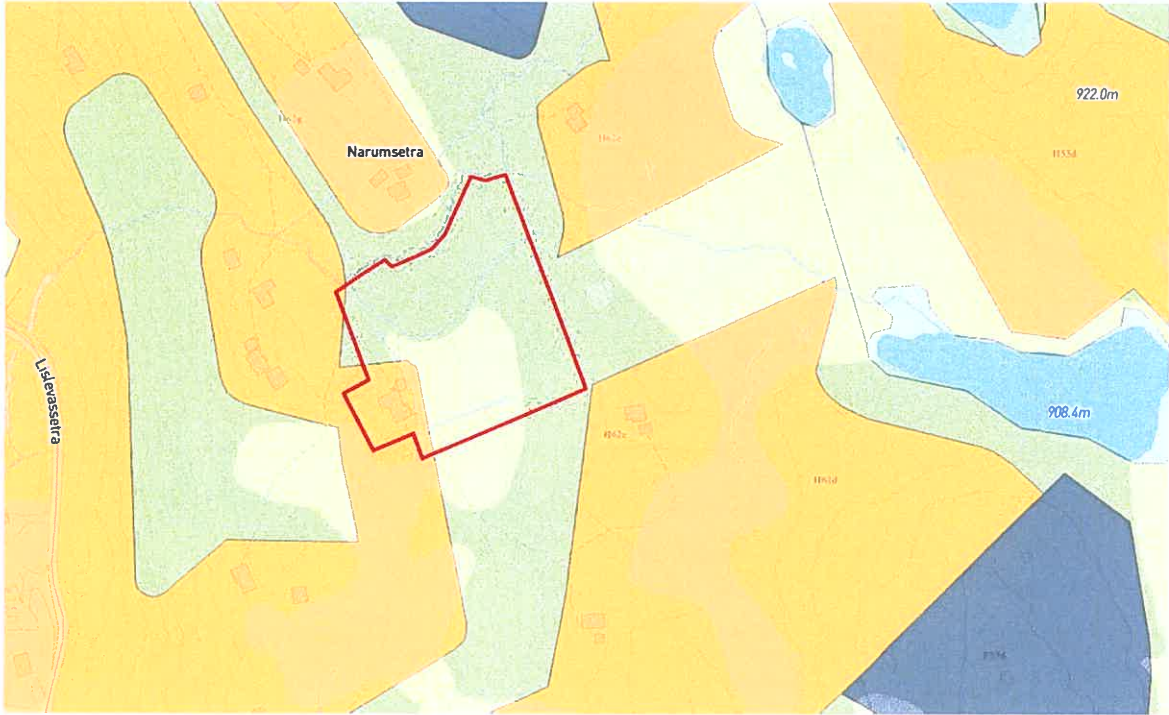
Det ser ut som om Kommunen har benyttet innspill fra grunneier (Holtet) til å definere områder for utbygging/fortetting. Vi finner grunn til å nevne at grunneier synes å ha en egeninteresse i å definere så mye som mulig av de områdene han ikke selv er eier av som grøntområder. Få grøntområder er nevnt særskilt som en negativ konsekvens av forslaget og det må antas at grunneier derfor vil søke å opprettholde så mye som mulig av grøntområder som ikke begrenser grunneiers utbyggingsmuligheter.

Undertegnede m/familie har planer om en eller flere hytter eller hyttetun på den store tomten. Dette ble søkt om i brev av 18.5.2003 Vi fikk den gang beskjed om å vente til område ble omregulert.

Vi ønsker selvsagt å opprettholde muligheten til å etablere hytter/hyttetun på eiendommen, og ber om at dette tas inn i Kommunens forslag. Å åpne for en begrenset utbygging på en eksisterende stor tomt vil ikke innebære ytterligere konsekvenser enn de som allerede er utredet som en del av forslaget. Å legge til rette for slik utbygging allerede nå gjør at det ikke vil være behov for ytterligere regulering eller dispensasjonssøknader og vil derfor være ressursbesparende for både kommunen og undertegnede.

Med vennlig hilsen

Morten Gulliksen

Figuren viser beliggenhet av tomt gnr.bnr 141/11

Til
Sigdal kommune
3350 Prestfoss

Reistad, 06. november 2019

**VEDR. KOMMUNEDELPLAN – TEMPELSETER, DJUPSIJØEN OG EGGEDAL
SENTRUM 2019 – 2035 HØRINGSUTKAST
Høringsuttalelse.**

1. Utgangspunkter

- Vi takker for informasjonsmøtet på Tempelseter 19.10.2019.
- Det var mange dokumenter for å få helheten i saken.
- Kartgrunnlaget for Kommunedelplanen var vanskelig å forholde seg til med blant annet uklare fargenyanser for å skille de forskjellige planområdene.
- Da jeg er 4. generasjons eier av samme fritidseiendom ved Tempelseter, er mine uttalelser stort sett knyttet til dette området.

2. Norefjell som natur- og friluftsområde.

- Det er positivt at man med «Regionalplan for Norefjell – Reinsjøfjell 2019 – 2035» ønsker å se hele fjellområdet under ett.
- Norefjell er et lite fjellområde sentralt på Østlandet med allerede stor tetthet av fritidsboliger i alle kommunene rundt fjellet.
- I ovennevnte Regionalplan er det angitt at det innenfor planområdet (2018) summerer seg til ca. 7000 etablerte hytter/fritidsbygg + et betydelig antall «varme senger» i Krødsherad.
Potensialet i vedtatte kommuneplaner og reguleringsplaner anslås til noe mer enn 8000 nye enheter – mere enn det dobbelte av dagens etablerte.
- En av Fylkesmannens hovedinnvendinger til Regionalplanen er at det samlede trykket fra hytteutbyggingen må reduseres.

3. Rekkefølgebestemmelser.

- På møtet den 19.10. ble det informert om at endelig godkjent Regionalplan vil legge føringer for kommunenes planer – kommunedelplaner.
- Vi regner med at kommunene må rette seg etter Fylkesmannens uttalelse om å redusere trykket fra hytteutbyggingen.
- Videre regner vi med at kommunen avventer endelig godkjent Regionalplan og korrigerer Kommunedelplanen i forhold til denne.

4. Vedtatte planer for fritidsboliger.

- Det var overraskende for de fleste av oss på møtet at det var store «reserver» med regulerte områder avsatt til utbyggingsformål i kommuneplanen 2004 – 2020, men der tiltak ikke var iverksatt.
- Vi kan ikke erindre at det var noen informasjon til oss hytteeiere før disse planene ble vedtatt – før 2004.

- «Reserven» omfatter ca. 450 ubebygde, men regulerte eiendommer til fritidsbebyggelse innenfor delplanområdet.
- I tillegg kommer det som er foreslått lagt inn i forslaget til Kommunedelplan 2019 – 2035.
- Med utgangspunkt i foreliggende dokumenter har vi forsøkt oss med en liten oppsummering:
 - a) Det er i dag ca. 5000 hytter i kommunen, og ca. 2000 (bebygde og regulerte tomter, men der tiltak ikke er iverksatt) innenfor planområdet.
 - b) For Tempelseter- området:

Antall hytter i dag:	ca. 700 hytter
Regulerte, men ikke realisert:	ca. 240 hytter
I forslaget til Kommunedelplan:	ca. 600 hytter (2 daa pr. hytte)

Dette innebærer at det er foreslått å bygge mer enn det dobbelte av antall hytter i forhold til dagens situasjon.
- Ovennevnte forslag til utbygging er ikke i samsvar med Fylkesmannens uttalelse om å « redusere trykket på hytteutbyggingen. »

5. Fortetning med fritidsboliger.

- Med foreslåtte utbygginger av antall hytter, betinger dette en betydelig fortetning i eksisterende hytteområder, samtidig som det øker presset på fjellet som friluftsområde.
- Det er allerede registrert stor belastning på de sentrale turområdene i fjellet.
- Fortetning i eksisterende hytteområder reduserer også bruken av områdene til nærrekreasjon, og reduserer attraktiviteten til hytteområdet.
- Fylkesmannen påpeker også til Regionplanen «at det ikke følger med en utredning av konsekvensene for friluftslivet med den foreslåtte utbyggingen. Dette er en svakhet ved planen.»

6. Hytter og leiligheter egnet for utleie.

- Kommunen planlegger hytter og leiligheter for utleie («varme senger») som skal drives i kommersiell sammenheng.
- Bakgrunnen for denne planleggingen er ønske om at dette skal gi flere arbeidsplasser i kommunen.
- Erfaringer med tilrettelegging for «varme senger» mange andre steder i landet har senere vist seg å være feilslått. Etter noen eierskifter ender disse sengene opp som «kalde senger» som i fritidsbebyggelsen forøvrig.
- I tillegg tillater vi oss å ta med lokale erfaringer fra drift av tidligere Tempelseter Høyfjellshotell som senere ble planlagt til leiligheter. Etter en tid trakk investorene seg fra prosjektet og hotellet ble revet.
- Et spørsmål under informasjonsmøtet ble besvart med at et leilighetsbygg kunne ha 3-5 etasjer.
- Vi har allerede mottatt et «Varsel om oppstart av planarbeid med reguleringsplan for Ingraseterlia hytteområde». Her er det i tillegg til en stor fortetning av tomter for fritidsboliger, foreslått utbygging av leiligheter tett inn i etablerte hytteområder. Dette er en betydelig forringelse av hyttemiljøet, og en manglende respekt for de som har investert i en fjellhytte i et opprinnelig flott hytteområde.

7. Alpin infrastruktur

- I Kommunedelplanen er det planlagt å bygge flere skiheiser oppover i fjellet mot Høgevarde.
- Hytteeiere i Tempelseterområdet er mest opptatt av det fine turterrenget med gangstier om sommeren og flotte skiløyper om vinteren i uberørt fjellterreng.
- Vi er forundret over at kommunen og politikere med lokale kunnskaper ikke ser denne grunnleggende attraktiviteten for Tempelseterområdet.
- Heldigvis har Fylkesmannen også her satt grenser for at eksisterende anlegg ved Tempelseter og Haglebu ikke skal utvides i fjellsonen. Det henvises til gjeldende plan for alpin infrastruktur i Krødsherad.

8. Formål med Kommunedelplanens arealdel

- Vi har stor respekt for at Sigdal kommune planlegger for vekst og utvikling i kommunen.
- Det er angitt at «arealdelen har hatt sterkt fokus på å balansere mellom vekst og vern for å ivareta de kvaliteter som kommunen er kjent for og som man ønsker å bygge videre på.» Etter egen oppfatning har kommunen ikke etterlevet denne angivelsen for Tempelseter-området med planer for så stor fortetning med fritidsboliger/leiligheter og bygging av infrastruktur oppover i fjellet.
- Det er mulig å forstå at grunneiere ønsker å selge flere hyttetomter, og at kommunen kan innkreve mer eiendomsskatt. Men vi mener at dette er en kortsiktig tankegang da attraktiviteten for området vil reduseres.

9. Sluttkommentar

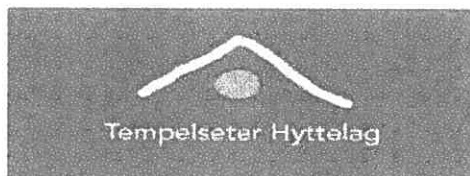
- Jeg håper at mine kommentarer/synspunkter fra en enkelt hytteeier blir tatt til følge. I tillegg håper jeg at det blir lagt stor vekt på Fylkesmannens uttalelser.
- Det synes som kommunen har hastverk med å få vedtatt en kommuneplan for området. Med henvisning til pkt. 2 ovenfor, er det viktig at man ikke låser seg i lokale løsninger som ikke har forankring i en større sammenheng.
- Jeg håper at vi også i fremtiden kan ha stor glede av et aktivt hytteliv med unike turmuligheter i Tempelseterområdet og i fjellet med uberørt natur.

Med vennlig hilsen

Erik Chr. Flaten
Hytteadresse: Istjernveien 12

Kopi til: Fylkesmannen i Oslo og Viken

Stiftet 4/11 - 2004

Til:
Sigdal kommune
(post@sigdal.kommune.no)

Buskerud Fylkeskommune
(postmottak@bfk.no)

Kopi:
Fylkesmannen i Oslo og Viken
(fmovpost@fylkesmannen.no)

7/11-2019

KOMMENTARER TIL FORSLAG KOMMUNEDELPLAN FOR TEMPELSETER MV. OG FORSLAG TIL REGIONALPLAN FOR NOREFJELL OG REINSJØFJELL.

Det vises til utsendt høringsutkast til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035 av 13.9.2019 med høringsfrist 15.11.2019, samt forslag til Regionalplan for Norefjell og Reinsjøfjell. Våre kommentarer retter seg primært mot KDP, men gjelder selvsagt også for Regionalplanforslaget.

Tempelseter Hyttelag har synspunkter til de utsendte forslag som vi kommer nærmere inn på i det følgende. Innledningsvis vil vi også presisere at vi også er en del av de felles uttalelsene som er sendt inn av Hytteforeningene Norefjell Vest. Saken er imidlertid så viktig for vårt hyttelag og vårt område at vi finner det riktig også å sende inn en egen uttalelse som supplement til fellesuttalelsen.

1. Innledningsvis vil vi påpeke at det bak kommunens utsendte forslag ligger innspill fra private grunneiere og investorer med betydelig bruk av ressurser og konsulentbistand. Slike ressurser har naturligvis ikke vi. Vi er for vår del er skuffet over at det vedtatt utsendte høringsforslaget nesten uendret baserer seg på disse innspillene. Kommunen har så godt som ikke i det hele tatt foretatt egne vurderinger. Tvert imot er det jo slik at vedtakene nesten konsekvent har sett bort fra administrasjonens forslag som er vesentlig mer balanserte og som i hvert fall i noen grad er underbygget med selvstendige vurderinger. Dermed står man tilbake med at kommunedelplanen i realiteten er finansiert, begrunnet og fremmet av private utbyggerinteresser hos grunneiere og investorer bak dem. Dette har ført til et forslag som innebærer en nedbygging av store deler av de naturområdene vi har igjen på fjellområdet over og rundt Tempelseter i form av åpning for hytteutbygging og heiser og nedfarer til alpinanlegg. En slik utbygging i sårbare høyfjellsområder hører definitivt ikke hjemme i 2019, dette kommer vi nærmere tilbake til.

2. Planen er videre kjørt fram så raskt at man ikke har tatt seg tid til å vente på at den regionale planen for Norefjell- Reinsjøområdet foreligger. Dette hastverket fremstår som nesten uforståelig når man vet at denne planen er under avsluttende behandling nå. Planbeskrivelsen er inne på dette på side 10-11 hvor man beskriver dette andre planarbeidet og konkluderer med at blant annet den regionale planen er retningsgivende for delplanarbeidet i Sigdal. Allikevel velger man altså å sende denne kommunedelplanen på høring før vurderingene og konklusjonene i det andre planarbeidet foreligger. Dette er særlig uheldig fordi forslaget til kommunedelplan baserer seg på omfattende innspill om kommersielle hensyn mens friluftsliv, naturinteresser, den sårbare høyfjellssonen med villreininteressene, nesten ikke drøftes. Det regionale planarbeidet har trolig en helt annen vektlegging. Det er grunn til å mistenke at man ikke ønsker å få konklusjonene fra den regionale planen på bordet før denne høringsrunden fordi de trolig vil stå i klar motstrid til det som her foreslås av kommunen basert på utbyggerinteressenes forslag.

3. Den nærmere begrunnelsen for de enkelte forslagene finner man i konsekvensutredningen som er en lovbestemt del av saksfremlegget. Hjemmelen er plan- og bygningslovens §§ 4-2 . Kravene til konsekvensutredningen fremgår av annet ledd: «... særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn». Vårt syn er at virkningene for fjellområdet, særskilt for miljøet, er så mangelfullt beskrevet i konsekvensutredningen at kravene etter loven neppe er oppfylt. I motsetning til virkningene for miljøet er virkningene for næringsliv vurdert grundig i to ringvirkningsanalyser som ligger vedlagt planforslaget. Dette gir en god illustrasjon på hvor kommunens vektlegging har vært.

4. Hvis vi så ser på konsekvensutredningens deler om vårt område, Tempelseter, Så finner vi først i utredningen diverse delforslag om utlegging av hyttefelt, først et område ved Istjenn på s 17-18 hvor administrasjonen fraråder utbygging i en li med snaufjell/tynn vegetasjon ned mot tjernet. Vedtaket fra formannskapet og tilsluttet av kommunestyret er likevel at alt tas med. Tilsvarende fortsetter det på side 19-20 hvor det på to korte sider presenteres et forslag som innebærer åpning av en massiv utbygging fra dagens hyttebebyggelse og oppover på fjellet over både tregrense og inn i villreinsonen . Administrasjonen fraråder og formannskapet/kommunestyret tar det med, med et lite unntak. Dette på tross av at selv den stikkordpregete begrunnelsen fra administrasjonens side beskriver tunge negative konsekvenser. Tilsvarende fortsetter det videre akkurat på samme måten på s 25-26 om et område ved Istjenn, på side 27-28 om et område rundt Tempelnatten og på side 29-30 om et område rundt Istjenn vest – administrasjonen fraråder ut fra hensynene som foreligger og formannskapet/kommunestyret overstyrer administrasjonen.

Hyttefeltene følges så også opp med idrettsanlegg i form av en rekke nedfarer langt inn på snaufjellet helt opp mot Høgevarde på side 87-88 i utredningen. Selvfølgelig frarådes dette i all hovedsak av administrasjonen, men formannskapet/kommunestyret bryr seg ikke nevneverdig om det og vedtar alt det fremlagte. Dette videreføres også på side 104-105 når det gjelder heisanlegg hvor det beskrives av administrasjonen slik: «**Heiser med nedfarer strekker seg over store deler av Norefjellplatået på Sigdalssida ned mot Djupsjøen**». Her får man rene ord for pengene; store deler av fjellområdet opp til vannskillet mot Krødsherad nedbygges av heiser og nedfarer. Formannskapet/kommunestyret tar alt med.

5. Det vi samlet sett ser er et forsøk på å få vedtatt en industriell utbygging av fjellet med en nedbygging av store deler av Norefjellsplatået på Sigdalssida slik det uttrykkelig sies i konsekvensutredningen.

Sigdal kommune er i dag Norges 5 største hyttekommune med over 4800 hytter (2018). Dette er hytter som i all hovedsak ligger på Norefjell. Norefjell er et ganske lite og avgrenset fjellområde med lite uberørt natur igjen, og er på grunn av hyttetettheten både i Sigdal og Krødsherad, blitt et av de absolutt tyngst utbygde fjellområdene i Norge. Hvis dette forslaget skulle gå gjennom vil Sigdal kunne bli Norges største hyttekommune, men naturkvalitetene i fjellet vil i stor grad være borte. Sigdal bør isteden se til Krødsherad og grunneierne der, der foreslås det en mere nennsom utbygging i eksisterende hytteområder under tregrensen og uten nye store heiser og nedfarer. De anleggene som i Krødsherad ligger over tregrensen er bygget i en tid hvor man så annerledes på verdien av naturinteresser og uberørt natur.

6. Når det særskilt gjelder villreinstammen er det andre høringsinstanser som har betydelig mere fagkunnskap enn hyttelaget. Men så vidt vi forstår griper dette forslaget rett inn i sentrale deler av kalvingsområdet og ferdselsområdet for stammen. Det overraskende er at kommunen i svært liten grad kommenterer dette viktige hensynet i det hele tatt.

7. Kommunestyret har ikke bare foreslått som de har gjort. Man har også gjort det vanskelig for høringsinstanser som oss å få et godt faglig grunnlag for våre synspunkter. Dette skyldes at man har store utredninger om næringsinteressene mens hensynene til natur, friluftsliv og bl.a. villrein er bare stikkordmessig nevnt. Disse hensynene er trolig på en helt annen måte grundig vurdert i regionale planen som er under behandling. Vi mener derfor det er kritikkverdig at man ikke har ventet på denne slik at disse vektige hensynene får en forsvarlig behandling.

For Tempelseter Hyttelag er den åpenbare konklusjonen at videre hyttebygging over dagens bebyggelse bør tas ut av kommunedelplanen. Tilsvarende bør også anlegg i form av heiser og nedfarer over dette nivået også tas ut.

I det vesentligste samsvarer dette med hva administrasjonen på et faglig grunnlag har foreslått, men som formannskapet av hensyn til tunge næringsinteresser har satt til siden. For det alt vesentlige kan vi derfor slutte oss til administrasjonens vurderinger og konklusjoner når det gjelder området rundt Tempelseter.

Vi har dessverre ikke stor tro på at kommunen vil hensynta vårt innspill, saksfremlegget tyder ikke på det. Men ut fra de ødeleggende konsekvensene for det uberørte fjellområdet som er igjen på Norefjell og friluftsliv – og verneinteressene knyttet til dette må vi uttale oss. Vi håper og tror at i hvert fall fylkesmannen som en statlig instans vil se bredere på de nasjonale hensynene til bl.a. uberørt natur og villrein og ikke så ensidig vektlegge lokale næringsinteresser.

Med vennlig hilsen

For Tempelseter Hyttelag

Øyvind Hagen Ekeberg
Leder

oyvind.h.ekeberg@gmail.com
Tlf.: 91853232

16.

Sigdal kommune
Att. Lisbeth Friberg
Borgestubakken 2
3350 PRESTFOSS

Vår dato: 25.11.2019
Deres dato:

Vår referanse: 2017/14929-32
Deres referanse: 17/3165-5 Sbh: LF

Vår saksbehandler:
Christina Ilmork Martinsen, tlf. 32 80 86 80

Sigdal kommune - kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen, og Eggedal sentrum 2019-2035 - offentlig ettersyn

Fylkeskommunen har nå behandlet høringsuttalelse til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035, i fylkesutvalgsmøte 20.11.19, sak PS 90/19. Vedlagt er saksfremlegg og saksprotokoll med vedtak av fylkesutvalget. Vi gjør oppmerksom på at saksfremlegget har feil benevnelse på enkelte feltkoder i vedtakspunkt 4 som omhandler Hornsjøen, og viser til protokollen for korrekte feltkoder.

Fylkesutvalget vedtok innsigelse til byggeområder og tiltak innenfor planområdet til den regionale planen i påvente av avklaringer i regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell. Fylkesutvalget vedtok også innsigelse til felter med fritidsbebyggelse og næring ved Hornsjøen, med bakgrunn i den regionale areal- og transportplanen for Buskerud. Fylkesutvalget vedtok innsigelse på bakgrunn av manglende sikring av barn og unges interesser i bestemmelsene når det gjelder lekeplasskrav. Fylkesutvalget vedtok innsigelse til deler av byggeområder for sentrum innenfor 60-meterssona rundt Eggedal kirke, med bakgrunn i kulturminnehensyn. Fylkesutvalget vedtok innsigelse til området B50f med bakgrunn i jordvernensyn. Fylkesutvalget tok også flere forbehold om mulige innsigelser på neste plannivå. Vi viser til øvrige vedtakspunkt og saksfremlegget for redegjørelse for dette.

Vi ser frem til å finne løsninger på innsigelsene i felleskap. Videre dialog om innsigelsene vil fortsette videre i Viken fylkeskommune, ved overgangen til ny fylkeskommune. Undertegnede saksbehandler vil være kontaktperson også ved overgang til ny fylkeskommune.

Med vennlig hilsen

Kjersti Morseth Hallerud
fagleder plan

Christina Ilmork Martinsen
saksbehandler

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Kopi til:

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
Statens vegvesen Region Sør	Serviceboks 723	4808	ARENDAL
DEN NORSKE KIRKE	Postboks 799 Sentrum	0106	OSLO
RIKSANTIKVAREN	Postboks 1483 Vika	0116	OSLO

Vår saksbehandler Kjersti Morseth Hallerud
 Christina Ilmork Martinsen
 Susanne Schiager
Vår referanse 2017/14929-21

UTVALG	UTVALGSSAK	MØTEDATO
Fylkesutvalget	90/19	20.11.2019

Sigdal kommune - kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen, og Eggedal sentrum 2019-2035 - offentlig ettersyn

Kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035 er nå på høring og offentlig ettersyn. Sigdal kommune ønsker at planen skal bidra til reiselivsutvikling. Planen legger til rette for anslagsvis 3900 flere enheter for fritidsbebyggelse, heiser og nedfarter på snauffjellet og gondol mellom Eggedal og Tempelseter, med mer. Planen legger også til rette for nye byggeområder i Eggedal og omegn, og utvidelse og fortetting av Eggedal sentrum. Det er mange interesser og hensyn som skal ivaretas i og rundt planområdet. Store deler av kommunedelplanen er innenfor planområdet til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell som er under utarbeiding, og kommunedelplanen er lagt ut på høring i forkant av viktige avklaringer i den regionale planen.

Forslag

1

Alle forslag til tiltak innenfor planområdet til den regionale plan for Norefjell-Reinsjøfjell må vurderes i en helhetlig sammenheng. Det er av vesentlig regional betydning og svært viktig for den helhetlige og langsiktige utviklinga av fjell- og skogsområdet Norefjell-Reinsjøfjell at overordna føringer blir lagt før kommunedelplaner vedtas for fjellområdet. Dette har vært et premiss underveis i prosessen. Fylkesutvalget fremmer innsigelse til feltene:

- H50 a-d, H57, H58 a-b, H59b, H55 a-d, H51, H52 a-h, H56a, G53 a-c, N52 a-b, F51 a-e, H60 a-n, G52 a-b, , H53 a-b, H53/H63 (førstnevnte benevning i plankartet og sistnevnte benevning i konsekvensutredninga, del innenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell), H 62 a-g, F52 a-b, H53d, F53 a-e, H64 a-i, H65 a-g, ST58, F54, N53, H68 b-h, N54 a-b og H67_1 (del innenfor planområdet til det regionale planarbeidet for Norefjell-Reinsjøfjell), ST54 (sykkelveg), ST55 Gamlesetra (heiser/skitrekk), ST56 Tempelseter – Djupsjøen (heiser/skitrekk), ST59 Narumsetra (tunellbane), ST60 Lauvkollen (heis/skitrekk), ST58 Lauvkollen – deler av Solesetra (parkering), ST57 a-b Gamlesetra (parkering), og I1 Tempelseter – Djupsjøen (idrettsanlegg).
- Innsigelsen fremmes i påvente av avklaringer i den kommende regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell, jfr. plan- og bygningslovens § 5-4 og med henvisning til *Rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven*. I den videre prosessen med å gi en helhetlig avklaring for arealbruken må ulike hensyn og interesser veies. Det forutsetter også at kommunedelplanen vurderes i lys av føringene i *Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035* og andre interesser og hensyn fylkeskommunen skal ivareta.

2

Fylkesutvalget er opptatt av at Sigdal kommune lykkes med å gi gode forutsetninger for reiselivsutvikling. Fylkesutvalget råder kommunen til å konsentrere kommersiell utvikling til områder der det er potensial for kommersielle kjerner. Det anbefales ikke å spre utbygging over et stort areal hvor det finnes lite opplevelsesinfrastruktur og tilbud, slik kommunedelplanen nå i stor grad legger opp til. Kommunedelplanen må sikre ivaretagelse av naturkvaliteter som gjør fjellområdet til et attraktivt reisemål, fremfor å forringe disse kvalitetene.

3

Fylkesutvalget mener kommunedelplanen legger opp til en svært uheldig utvikling av fjellområdet som går på bekostning av landskaps- og friluftslivshensyn, og naturhensyn som hensynet til villrein, ivaretagelse av inngrepsfri natur og ivaretagelse av myr/våtmarksområder. Fylkesutvalget viser til at kommunedelplanforslaget legger opp til heiser, nedfarter og tunellbane opp i høyfjellet samt nedbygging av grønne korridorer og grøntbelte mot fjellet, dels over tregrensa.

4

Ved området Hornsjøen legges det opp til utvikling av nye utbyggingsområder vest for vannet som vil bygge ned en viktig grøntkorridor opp mot Djupsjøen. På bakgrunn av at utbyggingsområdene er i strid med retningslinjene for reiseliv/fritidsbolig og næring i den regionale areal- og transportplanen, fremmes det innsigelse til feltene H67 a, b, j, k, l og m og N55 a, b og c.

5

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til de delene av byggeområdene felt S51c og S51d som ligger innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke. Innsigelsen kan trekkes dersom byggerformålet tas ut av 60-meters sonen.

6

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til området B50f for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark, med bakgrunn i føringene for jordvern i *statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal-, og*

transportpolitikk, *Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035*, og nasjonal jordvernstrategi, jfr. plan- og bygningslovens § 5-4. Innsigelsen gjelder dyrka og dyrkbar mark som ikke allerede er omdisponert gjennom gjeldende arealplaner. Innsigelsen kan løses ved at området tas ut som byggeområde. Det er av vesentlig nasjonal og regional betydning at matjorda ivaretas.

7

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til kommunedelplanen for manglende sikring av barn og unges interesser, jfr. *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser* i planleggingen, punkt 5 *Krav til fysisk utforming* bokstav a og b. Sigdal kommune kan løse innsigelsen ved å gi klare bestemmelser om krav til leke- og fritidsarealer. Dette er viktig for å sikre gode møteplasser i nærmiljøet for barn og unge som vokser opp i Eggedal.

8

Kommunedelplanen legger opp til fritids- og turistformål sør for skoleområdet i Eggedal (felt F50), med bestemmelsene om at området skal være et tilrettelagt fritidsområde og at tilrettelegging ikke skal forringe dagens tilbud og bruk av området. Fylkesutvalget tar forbehold om at fylkeskommunen kan fremme innsigelse på reguleringsplannivå dersom det vurderes at friluftslivsinteresser/barn og unges interesser ikke blir tilstrekkelig ivaretatt. Fylkesutvalget anbefaler at kommunen vektlegger medvirkning fra barn og unge og andre brukergrupper i fremtidig planprosess for området.

9

Fylkesutvalget ber kommunen om å bearbeide kommunedelplanen på følgende punkt:

- a. Konsekvensutredningen må utbedres med hensyn til verdivurdering og samla vurdering, for at den skal bli et godt beslutningsgrunnlag
- b. 'skliløypene' fra Tempelseterområdet til Eggedal må utredes. Fylkesutvalget tar forbehold om at det kan fremmes innsigelse på neste plannivå dersom fylkeskommunens ansvarsområder ikke ivaretas
- c. Gondol fra Eggedal til Tempelseter må utredes nærmere på neste plannivå. Fylkesutvalget tar forbehold om at det kan fremmes innsigelse på neste plannivå dersom fylkeskommunens ansvarsområder ikke ivaretas
- d. Det må utarbeides en ROS-analyse for planforslaget i henhold til lovkravet i pbl § 4-3
- e. Planforslaget må innarbeide bestemmelser som i større grad gir klare føringer for utvikling, jfr. saksfremlegg: skliløyper, gondol, barn og unges interesser, LNFR-spredt, næringsformål, idrettsanleggsformål, offentlig og privat tjenesteyting
- f. Samstemme formålsgrenser for utbyggingsfelt med byggegrensebestemmelsene for vann og vassdrag i planen

10

Fylkesutvalget anbefaler kommunen om å innarbeide følgende kulturminnefaglige råd:

- a. Fylkesutvalget anbefaler at området innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke avsettes til grøntstruktur eller grav- og urnelund, og at hensynssone H570 bevaring

- kulturmiljø legges over hele 60-meterssonen sammen med bestemmelser knyttet til hensynssonen.
- b. Retningslinjer for kulturminner § 5.3.2 gjøres om til bestemmelser for å sikre at nye byggetiltak tar tilstrekkelig hensyn til kirka.
 - c. Maksimal mønehøyde fastsettes for både sentrumsformål og utbygging av nye boligområder.
 - d. Den delen av felt B50f som ligger innenfor et kulturmiljø med høy verneverdi tas ut av planforslaget. Området legges under hensynssone H570 og det knyttes bestemmelser til hensynssonen.
 - e. Kulturlandskapet Eggedal kirkebygd legges under hensynssone H570 i plankartet og det knyttes bestemmelser til hensynssonen.

Behandling i fylkesutvalget - 20.11.2019

Til gruppemøte la fylkesrådmannen fram slik korrigerings til pkt. 4 i forslag til vedtak:

4

Ved området Hornsjøen legges det opp til utvikling av nye utbyggingsområder vest for vannet som vil bygge ned en viktig grøntkorridor opp mot Djupsjøen. På bakgrunn av at utbyggingsområdene er i strid med retningslinjene for reiseliv/fritidsbolig og næring i den regionale areal- og transportplanen, fremmes det innsigelse til feltene H67 a, b, og H69 j, k, l og m og N55 a, b og c.

På vegne av H og Frp fremmet **Iselin Haugo (H)** slikt utsettelsesforslag:

Kommuneplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035 utsettes til Regional Plan for Norefjell - Reinsjøfjell er vedtatt.

På bakgrunn av orientering fra administrasjonen trakk **Rune Kjølstad (H)** utsettelsesforslaget.

Avstemming

Fylkesrådmannens forslag med det framlagte korrigerede pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1

Alle forslag til tiltak innenfor planområdet til den regionale plan for Norefjell-Reinsjøfjell må vurderes i en helhetlig sammenheng. Det er av vesentlig regional betydning og svært viktig for den helhetlige og langsiktige utviklinga av fjell- og skogsområdet Norefjell-Reinsjøfjell at overordna føringer blir lagt før kommunedelplaner vedtas for fjellområdet. Dette har vært et premiss underveis i prosessen. Fylkesutvalget fremmer innsigelse til feltene:

- H50 a-d, H57, H58 a-b, H59b, H55 a-d, H51, H52 a-h, H56a, G53 a-c, N52 a-b, F51 a-e, H60 a-n, G52 a-b, , H53 a-b, H53/H63 (førstnevnte benevning i plankartet og sistnevnte

- benevning i konsekvensutredninga, del innenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell), H 62 a-g, F52 a-b, H53d, F53 a-e, H64 a-i, H65 a-g, ST58, F54, N53, H68 b-h, N54 a-b og H67_1 (del innenfor planområdet til det regionale planarbeidet for Norefjell-Reinsjøfjell), ST54 (sykkelveg), ST55 Gamlesetra (heiser/skitrekk), ST56 Tempelseter – Djupsjøen (heiser/skitrekk), ST59 Narumsetra (tunellbane), ST60 Lauvkollen (heis/skitrekk), ST58 Lauvkollen – deler av Solesetra (parkering), ST57 a-b Gamlesetra (parkering), og I1 Tempelseter – Djupsjøen (idrettsanlegg).
- Innsigelsen fremmes i påvente av avklaringer i den kommende regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell, jfr. plan- og bygningslovens § 5-4 og med henvisning til *Rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven*. I den videre prosessen med å gi en helhetlig avklaring for arealbruken må ulike hensyn og interesser veies. Det forutsetter også at kommunedelplanen vurderes i lys av føringene i *Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035* og andre interesser og hensyn fylkeskommunen skal ivareta.

2

Fylkesutvalget er opptatt av at Sigdal kommune lykkes med å gi gode forutsetninger for reiselivsutvikling. Fylkesutvalget råder kommunen til å konsentrere kommersiell utvikling til områder der det er potensial for kommersielle kjerner. Det anbefales ikke å spre utbygging over et stort areal hvor det finnes lite opplevelsesinfrastruktur og tilbud, slik kommunedelplanen nå i stor grad legger opp til. Kommunedelplanen må sikre ivaretagelse av naturkvaliteter som gjør fjellområdet til et attraktivt reisemål, fremfor å forringe disse kvalitetene.

3

Fylkesutvalget mener kommunedelplanen legger opp til en svært uheldig utvikling av fjellområdet som går på bekostning av landskaps- og friluftslivshensyn, og naturhensyn som hensynet til villrein, ivaretagelse av inngrepsfri natur og ivaretagelse av myr/våtmarksområder. Fylkesutvalget viser til at kommunedelplanforslaget legger opp til heiser, nedfarter og tunellbane opp i høyfjellet samt nedbygging av grønne korridorer og grøntbelte mot fjellet, dels over tregrensa.

4

Ved området Hornsjøen legges det opp til utvikling av nye utbyggingsområder vest for vannet som vil bygge ned en viktig grøntkorridor opp mot Djupsjøen. På bakgrunn av at utbyggingsområdene er i strid med retningslinjene for reiseliv/fritidsbolig og næring i den regionale areal- og transportplanen, fremmes det innsigelse til feltene H67 a, b, og H69 j, k, l og m og N55 a, b og c.

5

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til de delene av byggeområdene felt S51c og S51d som ligger innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke. Innsigelsen kan trekkes dersom byggerformålet tas ut av 60-meters sonen.

6

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til området B50f for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark, med bakgrunn i føringene for jordvern i *statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal-, og transportpolitikk*, *Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035*, og nasjonal jordvernstrategi, jfr. plan- og bygningslovens § 5-4. Innsigelsen gjelder dyrka og dyrkbar mark som ikke allerede er omdisponert gjennom gjeldende arealplaner. Innsigelsen kan løses ved at

området tas ut som byggeområde. Det er av vesentlig nasjonal og regional betydning at matjorda ivaretas.

7

Fylkesutvalget fremmer innsigelse til kommunedelplanen for manglende sikring av barn og unges interesser, jfr. *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser* i planleggingen, punkt 5 *Krav til fysisk utforming* bokstav a og b. Sigdal kommune kan løse innsigelsen ved å gi klare bestemmelser om krav til leke- og fritidsarealer. Dette er viktig for å sikre gode møteplasser i nærmiljøet for barn og unge som vokser opp i Eggedal.

8

Kommunedelplanen legger opp til fritids- og turistformål sør for skoleområdet i Eggedal (felt F50), med bestemmelsene om at området skal være et tilrettelagt fritidsområde og at tilrettelegging ikke skal forringe dagens tilbud og bruk av området. Fylkesutvalget tar forbehold om at fylkeskommunen kan fremme innsigelse på reguleringsplannivå dersom det vurderes at friluftslivsinteresser/barn og unges interesser ikke blir tilstrekkelig ivaretatt. Fylkesutvalget anbefaler at kommunen vektlegger medvirkning fra barn og unge og andre brukergrupper i fremtidig planprosess for området.

9

Fylkesutvalget ber kommunen om å bearbeide kommunedelplanen på følgende punkt:

- g. Konsekvensutredningen må utbedres med hensyn til verdivurdering og samla vurdering, for at den skal bli et godt beslutningsgrunnlag
- h. 'skiløypene' fra Tempelseterområdet til Eggedal må utredes. Fylkesutvalget tar forbehold om at det kan fremmes innsigelse på neste plannivå dersom fylkeskommunens ansvarsområder ikke ivaretas
- i. Gondol fra Eggedal til Tempelseter må utredes nærmere på neste plannivå. Fylkesutvalget tar forbehold om at det kan fremmes innsigelse på neste plannivå dersom fylkeskommunens ansvarsområder ikke ivaretas
- j. Det må utarbeides en ROS-analyse for planforslaget i henhold til lovkravet i pbl § 4-3
- k. Planforslaget må innarbeide bestemmelser som i større grad gir klare føringer for utvikling, jfr. saksfremlegg: skiløyper, gondol, barn og unges interesser, LNFR-spredd, næringsformål, idrettsanleggsformål, offentlig og privat tjenesteyting
- l. Samstemme formålsgrenser for utbyggingsfelt med byggegrensebestemmelsene for vann og vassdrag i planen

10

Fylkesutvalget anbefaler kommunen om å innarbeide følgende kulturminnefaglige råd:

- f. Fylkesutvalget anbefaler at området innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke avsettes til grøntstruktur eller grav- og urnelund, og at hensynssonen H570 bevaring kulturmiljø legges over hele 60-meterssonen sammen med bestemmelser knyttet til hensynssonen.
- g. Retningslinjer for kulturminner § 5.3.2 gjøres om til bestemmelser for å sikre at nye byggetiltak tar tilstrekkelig hensyn til kirka.

- h. Maksimal mønehøyde fastsettes for både sentrumsformål og utbygging av nye boligområder.
- i. Den delen av felt B50f som ligger innenfor et kulturmiljø med høy verneverdi tas ut av planforslaget. Området legges under hensynssone H570 og det knyttes bestemmelser til hensynssonen.
- j. Kulturlandskapet Eggedal kirkebygd legges under hensynssone H570 i plankartet og det knyttes bestemmelser til hensynssonen.

Buskerud fylkeskommune
Kjersti Bærug Hulbakk
Kst. fylkesrådmann

Bakgrunn

Kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum legger til rette for anslagsvis 3900 flere enheter for fritidsbebyggelse (både for privat og kommersiell bruk). Dette kommer i tillegg til allerede bygde hytter, og hytter som ikke er bygget enda, men som tidligere vedtatte arealplaner har lagt til rette for. Totalt har kommunen anslått at det da kan bli ca. 5900 enheter for fritidsbebyggelse i kommunedelplanområdet. I tillegg finnes det etablerte hytteområder lenger vest enn kommunedelplanområdet i kommunen, og ellers på Norefjell i nabokommunene rundt det samme fjellområdet. Kommunedelplanen legger opp til at det kan etableres nye områder for fritidsbebyggelse opp mot 1000 m.o.h., både som fortetting, som nedbygging av dagens grønne korridorer mellom bygde hytteområder og som nedbygging av mer eller mindre ubebygde områder.

Planen legger opp til flere heiser og nedfarter (alpinbakker) på snaufjellet i området fra Høgevarde og sørøstover til Storleinåsen, og en tunellbane opp til Steinmannen (omtrent 1400 m.o.h), samt utvikling i tilknytning til foreslått skiskytterarena mot grensa til Krødsherad ved Solesetra/Leineseter. Det foreslås gondol og areal avsatt til idrettsanlegg mellom Tempelseterområdet og Eggedal sentrum, for å binde områdene sammen. I tillegg foreslås det en betydelig utvidelse av Eggedal sentrum, og andre byggeområder nede i dalen. Kommunen ønsker at planen skal bidra til reiselivs- og næringsutvikling i Sigdal. Store deler av planområdet er innenfor planområdet til den regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell som utarbeides. Kommunedelplanen har tidligere vært diskutert i planforum. Fylkeskommunen har anbefalt videre bearbeiding av planforslaget. Dette har vært fulgt opp i etterkant av planforum med ytterligere tilbakemeldinger, råd og veiledning. Fylkeskommunen har anbefalt å avvente høring og offentlig ettersyn av kommunedelplanen. Fylkeskommunen har varslet mulig innsigelse i påvente av avklaringer i den regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell. I henhold til *Rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven* kan det fremmes innsigelse: *«der planutkastet kommer i konflikt med annet pågående planarbeid, dersom det er viktig å vurdere eventuelle tiltak i en helhetlig sammenheng.»*

Forholdet til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell

Den regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell er under utarbeiding i samarbeid med kommunene Krødsherad, Sigdal, Flå, Nes og Nore og Uvdal. Arbeidet ble satt i gang etter ønske fra

kommunene, og det er forutsetning at regional plan må komme før kommunedelplaner som utarbeides. Det tas sikte på å komme i mål med den regionale planen før 2020. Det er mange ulike hensyn som må veies opp mot hverandre for å sikre en helhetlig og langsiktig utvikling av hele fjellområdet. Planarbeidet for Norefjell-Reinsjøfjell har som mål å gi grunnlag for en utvikling som ivaretar villreinens behov og naturverdier, områdets attraktivitet som friluftslivsområde og som reiselivsdestinasjon til gagn for kommunene, befolkningen og næringslivet. Dette krever koordinering på tvers av kommunegrenser.

Fylkesrådmannen anbefaler på bakgrunn av dette at det fremmes innsigelse til samtlige nye byggeområder/tiltak innenfor planområdet til den regionale planen i påvente av avklaringer i den regionale planen.

Forholdet til Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035

Det er mange skjæringspunkter mellom planarbeidet for Norefjell-Reinsjøfjell og den regionale areal- og transportplanen for Buskerud. Den regionale areal- og transportplanens føringer for reiseliv og fritidsboliger er viktige i denne sammenhengen. Det legges til grunn en arealbruk som bygger oppunder de kommersielle kjernene i kommersielle destinasjoner. Fortetting og videreutvikling av etablerte områder med fritidsboliger skal prioriteres før nye områder tas i bruk, og det skal gis tilgang på omkringliggende grønne områder/turområder. Dette kan gi attraktive områder og legge et godt grunnlag for vekst og utvikling i kommunen. Den regionale areal- og transportplanen har retningslinjer som skal bidra til å ivareta naturhensyn. I korte trekk skal planlegginga ivareta hensynet til biologisk mangfold, ta landskapshensyn, ivareta vassdragsområder og sikre inngrepsfri natur mot forringelse. For få til en god balanse mellom bruk og vern er det viktig at kommunedelplanen følger opp disse retningslinjene, i tillegg til føringene som legges gjennom det regionale planarbeidet for Norefjell-Reinsjøfjell.

Reiselivsutvikling og fjellet

Fylkesrådmannen ser kommunedelplanen som et viktig verktøy for å understøtte kommunens ønske om reiselivsutvikling, men vurderer at planen ikke tar de nødvendige grep for å oppnå dette.

For å lykkes med reiselivsutvikling er det viktig å satse på områder som har potensial for det, hvor det er etablert både infrastruktur og opplevelsesinfrastruktur som gjør området attraktivt for besøkende. Fylkesrådmannen vurderer at Eggedal sentrum og sentrale deler av Tempelseterområdet (hvor det allerede finnes noe kommersielle tilbud i dag) har potensial. Det er også potensial for en slik utvikling ved Solesetra mot grensa til Krødsherad, sett i sammenheng med Bøseter og utvikling på denne sida av kommunegrensa. Dels ivaretas dette i planen, og det er positivt i et reiselivsperspektiv. I kommunedelplanforslaget er det imidlertid lagt opp til å spre den kommersielle utviklinga over et stort område på fjellet, fra øst for Tempelseter og sørøstover mot Storleinåsen ved grensa til Krødsherad kommune. Det er både tilrettelegging for flere heiser og nedfarer, tunell i fjellet opp til Steinmannen og felt med fritids- og turistformål spredt i området. Fylkesrådmannen anbefaler at kommunen konsentrerer kommersiell utvikling på Norefjell rundt kommersielle kjerner hvor det er potensial for utvikling, fremfor å spre dette over et stort område hvor det finnes lite opplevelsesinfrastruktur og tilbud i dag.

Fylkesrådmannen anbefaler at Sigdal kommune bygger videre på sine fortrinn i en reiselivssammenheng. Fylkesrådmannen viser til reisemålsutredninga for Norefjell i Sigdal og Krødsherad kommuner, *Helhetlig strategi for Norefjell – fra OK til WOW!* utarbeidet av Mimir AS, som gir et godt faglig grunnlag for å vurdere grep for reiselivsutvikling i denne

kommunedelplanen. Utredninga konkluderer med at Sigdal bør satse på videreutvikling av langrenn/vandring fremfor å satse på alpinanlegg, og flytte oppmerksomheten fra hyttebygging til verdiskaping. Slik fylkesrådmannen vurderer planforslaget er det primært vekt på kaldsengsutvikling, med valg av fritidsbebyggelse som arealformål fremfor fritids- og turistformål (såkalte 'varme senger').

Reisemålsutredninga peker også på at et av konkurransefortrinnene for Norefjell er det attraktive høyfjellsterrenget. Fylkesrådmannen mener det er viktig for utviklinga av hele fjellområdet at kommunedelplanen ivaretar og bygger vidare på kvalitetene Norefjell har i dag, for å opprettholde områdets attraktivitet for innbyggere, turister, og andre besøkende. Store deler av planområdet er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde i kommunens friluftslivskartlegging. Området er et mye brukt turområde og det går stier og skiløyper på langs av området, både i skogs- og myrområdene, opp mot høyfjellet og i høyfjellet, med blant annet Høgevarde som turmål.

Med det betydelige omfanget av utbygging som planforslaget legger opp til, med alpininfrastrukturinngrep i høyfjellet og omfattende utbygging av fritidsbebyggelse og andre byggeformål i fjellområdet, er det en stor fare for at området mister sin attraktivitet for besøkende og hyttebeboere, og at friluftslivs- og landskapsverdier forringes. Dette vil slå negativt ut for kommunens mål om reiselivsutvikling.

Utviklingen det legges opp utfordrer hensynet til villreinstammen på Norefjell-Reinsjøfjell, både fordi det legges opp til utbygging i eller tett på villreinens leveområde, og fordi det store antallet enheter fritidsbebyggelse vil føre til flere mennesker i fjellet og økt ferdsel og aktivitet inn i villreinens leveområde. Vektinga mellom ulike hensyn i fjellområdet er det viktig at tas gjennom det regionale planarbeidet.

Tempelseter

På Tempelseter er det i dag arealreserver på 725 daa til fritidsbebyggelse, og det er nå lagt til rette for 1208 nye dekar med fritidsbebyggelse. Samlet er det tenkt omtrent 1200 nye enheter for fritidsbebyggelse. Alle nye byggeområder/tiltak på Tempelseter er innenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Fylkesrådmannen ser at det er lagt vekt på utvikling av Tempelseter. Dette kan være positivt i reiselivssammenheng, særlig om det legges større vekt på fortetting og innenfra-og-ut-utvikling av Tempelseter, og styring mot kommersiell utvikling. Samtidig er det mange hensyn som berøres av det som foreslås. Fylkesrådmannen vil i denne sammenheng særlig trekke frem foreslått utbygging mot Værtjenn, ved Istjenn, rundt Fetjenn, og øst for Tempelnatten opp mot fjellet. De foreslåtte feltene som ligger i områder med skrin vegetasjon over tregrensa eller i det høyestliggende beltet mot tregrensa, som utvider bebyggelsen mot hittil ubebygde områder hvor det går stier og løyper og utøves friluftsliv i dag. I tillegg berøres myr i flere av feltene. Med unntak av ved Værtjenn og vest for Istjenn ligger feltene tett på eller i villreinens leveområde. Deler av dette vil bli eksponert og synlig i landskapet.

I tillegg er det foreslått alpin infrastruktur i form av heiser og nedfarter nord for Tempelnatten og oppover mot fjellet, i skrin vegetasjon og i villreinens leveområde. Dette vil være i konflikt med øvrige friluftslivsinteresser i området og få landskapsmessig fjernvirkning.

Det er foreslått sykkelveg fra Istjenn til Haglebu, som tangerer villreinens leveområde. Fra et friluftslivsperspektiv er det positivt at det er tenkt på helårstilrettelegging for friluftsliv med sykkelveg. Imidlertid vil det være uheldig å kanalisere ferdsel inn i villreinens leveområder.

Fylkesrådmannen fraråder nedbygging av gjenværende grønne korridorer og ny bebyggelse/tiltak i og i randsonen av villreinens leveområder. Fylkesrådmannen mener at en slik arealbruk vil kunne gi negative konsekvenser for det som i dag fremstår som attraktivt ved denne delen av Norefjell, i tillegg til at det har negative konsekvenser for villreinen. Den foreslåtte utviklingen vil forringe inngrepsfri natur (INON-sone 2 og 1). INON står for "inngrepsfrie naturområder" og er definert til å være naturområder som ligger en kilometer eller mer (i luftlinje) unna tyngre tekniske inngrep. INON-sone 2 angir områder mellom 1 og 3 kilometer fra tyngre tekniske inngrep. INON-sone 1 angir 3-5 kilometer fra tyngre tekniske inngrep. Den inngrepsfrie naturen blir redusert ved at dagens 'byggegrense' forskyves oppover mot fjellet med foreslåtte nye byggeområder, heiser og nedfarter.

Djupsjøen inkludert Gamleseter

Områdene Djupsjøen, Djupsjølia, Gamlesetra og Racketjenn er det mest utbygde området i planforslaget med ca. 950 hytter. Planforslaget sier også at det er 220 hytter som er regulert, men ikke bygget. I dag er det arealreserver på 492 daa til fritidsbebyggelse. Størsteparten av nye foreslåtte byggeområder og tiltak er innenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Det er foreslått ca. 3542 dekar med ny fritidsbebyggelse, i tillegg til 480 nye dekar til fritids- og turistformål, det vil si "varme senger". Av planforslaget fremgår at det er tenkt rundt 2400 nye enheter, både som leiligheter og frittliggende hytter. Tallet på antall nye enheter kan være noe lavere, da et delfelt i et av arealinnspillene har blitt tatt ut av planen, uten at antall foreslåtte enheter synes å være korrigeret. I tillegg er det foreslått opptil 265 enheter med varme senger, samt det fylkesrådmannen tolker som nedfarter og heiser.

Områdene øst for Gamlesetervannet og nord for Djupsjøen har lite bebyggelse og gir en grønn korridor fra Hornsjøen og videre opp mot høyfjellsplatået. Dette er svært mye brukte friluftslivsområder med blant annet skiløypa Øvre Djupsjøløype som går gjennom området opp til Tempelseter. Det fremgår av konsekvensutredningen at en utbygging i området vil ha negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og villrein. Noen av de nye utbyggingsarealene ligger delvis over skoggrensa, opp mot fjellet og blir synlige i landskapet. Deler av de nye arealene kommer innenfor villreinens leveområder (Narumsetra, Kopsengseter, alpin infrastruktur – heiser, nedfarter og tunellbane). Nordre del av arealinnspill H53b ligger innenfor INON-sone 2. Planlagt alpinanlegg vil krysse Øvre Djupsjøløype. Fylkesrådmannen vurderer at dette kan skape en interessekonflikt knyttet til rekreasjon og friluftsliv, og påpeker at lokaliseringen vil ha landskapsmessig eksponering og er innenfor villreinens leveområde.

Fylkesrådmannen fraråder nedbygging av gjenværende grønne korridorer og ny bebyggelse i og i randsonen av villreinens leveområder. Fylkesrådmannen mener at en slik arealbruk vil kunne gi negative konsekvenser for friluftsliv, villrein og landskap, som vurderes som viktig også for områdets attraktivitet.

Hornsjøen

Dette området er utenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Fylkesrådmannen ser det som uheldig at det åpnes for utbyggingsområder og råstoffutvinning ved Hornsjøen, som til nå har vært mer eller mindre ubebygget. Dette vil skyve bebyggelsen sørover inn i nye områder, og bygge ned den grønne korridoren mellom eksisterende hyttefelt mot Djupsjøen og videre opp på fjellet via Djupsjølia. Ved Hornsjøen er det lagt til rette for 372 daa med

fritidsbebyggelse og det er tenkt opp mot 180-250 enheter (feltene H69 a-m). Feltene H69h, i og j berører myr. Det er også lagt til rette for tre næringsområder som ligger inntil eller i nærheten av Hornsjøen (N55a-c). I tillegg er det lagt inn et nytt område for råstoffutvinning (R50 a).

Fylkesrådmannen ber om at feltene tas ut av planen. Fylkesrådmannen peker særlig på feltene H67 a, b, j, k, l og m, samt næringsområdene, med hensyn til den grønne korridoren.

Fylkesrådmannen viser til retningslinjene for reiseliv/fritidsbolig og næring i den regionale areal- og transportplanen.

Hornsjøen er utenfor planområdet til den regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell. På bakgrunn av at utbyggingsområdene er i strid med retningslinjene for reiseliv/fritidsbolig og næring i den regionale areal- og transportplanen, anbefaler fylkesrådmannen at det fremmes innsigelse til feltene H67 a, b, j, k, l og m og N55 a, b og c.

Vurdering av grepene i kommunedelplanen - Eggedal sentrum og omegn

Fylkesrådmannen ser det som positivt i reiselivsperspektiv at det er tenkt en utvikling av Eggedal som en attraktiv og flerfunksjonell 'fjellandsby' for innbyggere og besøkende, med ulike typer tilbud og aktiviteter som kan trekke mennesker. Når det gjelder sentrumsområdet avsatt i kommunedelplanen mener fylkesrådmannen at områdene burde vært mer avgrenset og konsentrert rundt det som er dagens sentrum i Eggedal. For å bygge oppunder Eggedal som et attraktivt sentrumsområde er det viktig at ikke utvikling spres utover, men heller konsentreres der det er liv og aktivitet i dag ved å utvikle innenfra og ut. Dette må samtidig veies opp mot andre hensyn i området. For at man skal lykkes med å skape en attraktiv fjellandsby i Eggedal er det viktig å ivareta de visuelle og landskapsmessige kvalitetene som gir stedet identitet og særpreget. Fylkesrådmannen mener det bygningsvolumet kommunedelplanen legger opp til i sentrumsområdene blir stort, og at dette vil kunne forringe kvalitetene ved Eggedal sentrum heller enn å fremheve dem.

Gondol fra Eggedal til Tempelseter

Fylkesrådmannen kan fra et reiselivsperspektiv se verdien av å tilrettelegge for gondol mellom Eggedal og Tempelseter. Samtidig er det mange utfordringer med traseen som foreslås (ST53). Traseen får sitt 'knekkpunkt' inn i et område hvor det er svært viktige naturtype og rødlistearter. I tillegg vil gondolen ha en landskapsmessig fjernvirkning og berøre stier og løyper, nærturterreng til etablerte hytteområder på fjellet. Traseen går gjennom etablert område med fritidsbebyggelse. Fylkesrådmannen mener det er vanskelig å ta stilling til tiltaket når planforslaget gir så lite informasjon om tiltaket, og anbefaler at det tas forbehold om innsigelse på neste plannivå dersom det vurderes å være i konflikt med friluftslivsinteresser eller andre interesser fylkeskommunen ivaretar.

Skiløyper til Eggedal sentrum

Kommunen legger opp til to skiløyper, den ene fra området ved Teigesettrane og den andre fra området vest for Ingrasetra og ned til Eggedal sentrum. I et reiselivsperspektiv er det positivt å knytte Eggedal sentrum tettere til fjellområdene, men fylkesrådmannen påpeker at skiløypene ikke er utredet i planforslagets konsekvensutredning og det er heller ikke gitt spesifikke planbestemmelser knyttet til disse. Skiløypene er regulert til idrettsformål, og planbestemmelsene har en generell bestemmelse knyttet til dette arealformålet, som åpner for blant annet heiser, serviceanlegg i tilknytning til endestasjonene, nedfarter, lyssetting og

skiløyper. Fylkesrådmannen mener at tiltaket burde vært konsekvensutredet siden arealformålet som benyttes kan åpne for utbygging. Fylkesrådmannen vurderer derfor at det er vanskelig å ta stilling til tiltaket fordi informasjonen og utredningene i planforslaget er mangelfulle.

Jordvern

Ivaretagelse av dyrka og dyrkbar mark er viktig for matsikkerheten. Nasjonalt er det mål om at omdisponering ikke skal overstige 4000 dekar per år, mens det for Buskerud er det satt mål om at årlig omdisponering for hele fylket ikke skal overstige 160 dekar. Det er flere områder som er foreslått avsatt til byggeområder i planforslaget som har dyrka mark. Det er for det meste mindre områder som omdisponeres, og fylkesrådmannen har forståelse for at dette kan være nødvendig i visse tilfeller. Fylkesrådmannen mener på generelt grunnlag at omdisponering av dyrka mark bør unngås, og at det burde vært vurdert alternative løsninger i planarbeidet. Med bakgrunn i føringene på jordvern i *statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal-, og transportpolitikk, Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035* og nasjonal jordvernstrategi, anbefaler fylkesrådmannen at kommunen vurderer omdisponering opp mot behovet for de nye arealene, sett i sammenheng med kvaliteten og størrelsen på den dyrka marka. Det anbefales at det vurderes rekkefølgekrav til utbygging av boligområdene som sikrer at dyrka mark omdisponeres sist.

Fylkesrådmannen viser spesielt til areal for boligbebyggelse B50f. Området har en relativt sentral beliggenhet i Eggedal og deler av arealet er avsatt til bolig i kommuneplanen. Mindre deler sammenfaller med vedtatte boligreguleringsplaner. Arealet består av ca. 15 dekar dyrka mark, hvorav 9 dekar oppgis å være av svært god jordkvalitet og resten av «god jordkvalitet». Noe av jorda som er av best kvalitet er allerede avsatt til boligformål i kommuneplanens arealdel, selv om det ikke er utbygd i dag. Areal B50f er også delvis innenfor det verdifulle kulturlandskapet «Eggedal kyrkjebygd», noe som er nærmere beskrevet i avsnittet *Merknader til planforslaget – bygningsvern*.

Felt B50f vurderes å være det boligfeltet av foreslått boligareal i Eggedal sentrum som i størst grad berører jordbruksjord av god kvalitet, samtidig som det har den minst sentrumsnære beliggenheten av boligområdene B50 d, e og f. Kommunen har i dag en boligreserve på 27 dekar i Eggedal sentrum. Fylkesrådmannen mener det er viktig at jordbruksareal ikke omdisponeres unødvendig, og at det arealet som eventuelt omdisponeres i størst mulig grad må bidra til en konsentrert tettstedsstruktur. Fylkesrådmannen viser også til at det er avsatt større arealer til «sentrumsformål» i Eggedal sentrum, og dette er et arealformål som blant annet kan favne boligbebyggelse.

Fylkesrådmannen anbefaler derfor at det fremmes innsigelse til de deler av felt 50f som ikke omfattes av boligformål i kommuneplanens arealdel (vedtatt 19.10.2006) og som ikke omfattes av reguleringsplanene Eggedal boligfelt (vedtatt 2012) og Teigefeltet boligplan (vedtatt 2014).

Barn og unges interesser

Fylkesrådmannen viser til *Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen*, rundskriv T2-/08 *Om barn og planlegging* og plan- og bygningslovens formålsparagraf som vektlegger at barn og unge skal sikres gode oppvekstmiljøer. Barn og unge har en begrenset aksjonsradius og er særlig avhengig av egne arealer i nærmiljøet som kan fremme aktivitet, lek og utfoldelse og gi varierte muligheter for sosialt samvær. For å bidra til et

godt oppvekstmiljø for barn og unge er det viktig at kommunedelplanen sikrer at det etableres lekeareal som er i henhold til kravene i de rikspolitiske retningslinjene, ved etablering av boliger. Fylkesrådmannen viser særlig til punkt 5 *Krav til fysisk utforming* bokstav a og b i retningslinjene. Det er mye som er positivt med kommunedelplanens bestemmelser om krav til leke- og fritidsarealer, blant annet at det er tenkt på ivaretagelse av naturlige lekeområder. Samtidig er det viktig at det gis tydelige rammer for når det skal utløses krav til nye leke- og fritidsarealer, og krav til utforming av disse arealene som gjør at de er trygge og at de er godt egna for lek og utfoldelse. Det gis retningslinjer for å sikre kvalitet og trygghet i utformingen men disse er ikke juridisk bindende. Fylkesrådmannen mener det som er beskrevet i retningslinjene i bestemmelsene til kommunedelplanen er bra, men at dette bør være juridisk bindende og ikke kun veiledende. Å styrke bestemmelsene for leke- og fritidsarealer vil også være positivt for Eggedals attraktivitet som bosted for barnefamilier og andre, ved at man legger til rette for at det blir gode og trygge lekearealer i nærmiljøet.

Fylkesrådmannen anbefaler at bestemmelsene bearbeides i henhold til kravene i de rikspolitiske retningslinjene og det tilhørende rundskrivet, og at det fremmes innsigelse til kommunedelplanen for manglende ivaretagelse av barn og unges interesser.

Skoleområdet

Øst for skolen i Eggedal er det foreslått utbyggingsfelt med fritids- og turistformål (F50). Området er kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde i kommunens friluftslivskartlegging, beskrevet som leke- og rekreasjonsområde med lysløype og turterreng. Det er tenkt tilrettelagt med utleieenheter og med leke- og aktivitetsområde. Fylkeskommunen har tidligere varslet mulig innsigelse til feltet, med hensyn til ivaretagelse av friluftslivsinteresser/barn og unges interesser, siden det åpnes for kommersielt utbyggingsformål i området. Kommunen har nå innarbeidet bestemmelser for å bedre ivareta dagens bruk ved at stedet skal være et tilrettelagt fritidsområde og at tilrettelegging ikke skal forringe dagens tilbud og bruk. Fylkesrådmannen anerkjenner dette, men anbefaler at det tas forbehold om mulig innsigelse på neste plannivå dersom det vurderes at dette ikke blir tilstrekkelig ivare tatt i reguleringsplanen. Fylkesrådmannen anbefaler at kommunen vektlegger medvirkning fra barn og unge og andre brukergrupper i fremtidig planprosess for området, og viser til de rikspolitiske retningslinjene for å styrke barn og unges interesser i planleggingen og lovbestemmelsen om medvirkning (§ 5-1) i plan- og bygningsloven. Fylkesrådmannen ser at det foreslås utvidelse av offentlig og privat tjenesteyting ved skolen (O51), og at dette berører samme friluftslivsområde som F50 og et tilsvarende område kartlagt som svært viktig på nordsiden av skolen. Med det foreliggende planforslaget er det vanskelig å ta stilling til konsekvensene av forslaget. Det er ikke gitt bestemmelser som angir nærmere hva som er formålet eller som skal bidra til å ivareta dagens bruk/interesser i området. Fylkesrådmannen anbefaler at kommunen bearbeider planforslaget med tanke på dette.

LNFR – spredt bebyggelse

Kommunen bruker et arealformål de kaller LNFR-2, og hjemler dette i pbl § 11-7 punkt 5 bokstav b. I plan- og bygningsloven dreier dette seg om LNFR-areal, "LNFR - spredt", der det åpnes for spredt bolig-, nærings- eller fritidsbebyggelse. Av planforslagets bestemmelser fremgår det at ny boligbebyggelse i disse områdene krever dispensasjon.

Fylkesrådmannen viser til veilederen *Kommuneplanens arealdel* (Miljøverndepartementet) som sier at hensikten med å bruke "LNFR - spredt" er at det ikke skal være nødvendig med å måtte

søke dispensasjon i de enkelte tilfellene. Dette betinger at bebyggelsens omfang og lokalisering avgjøres på overordnet plannivå, for å kunne gi klare rammebetingelser både for sektorinteresser og andre berørte interesser. Med omfang menes normalt at planens bestemmelser angir hvor mange (nye) enheter som tillates innenfor et område, og fylkesrådmannen kan ikke se at dette er gjort. På samme måte må lokalisering av tiltaket angis på plankartet, og denne lokaliseringen må ha en begrenset utbredelse som gjør det mulig å ta stilling til tiltaket på et overordnet plannivå. Lokalisering kan også styres gjennom bestemmelser som angir og avgrensar områdene konkret, men fylkesrådmannen vurderer dette som vanskelig med et så stort planområde.

Utbredelsen av arealformålet LNFR-spredd synes svært stor og berører også fjellområdene. Fylkesrådmannen mener at det er lite ønskelig å legge opp til spredd bebyggelse i fjellområdene med mange ulike hensyn og interesser av regional betydning.

Skal arealformålet «LNFR - spredd» brukes, må planforslaget angi omfanget av ny bebyggelse som tillattes innenfor hvert aktuelle område avsatt til formålet, og lokaliseringen må være tydeligere avgrenset. Det må også fremgå hvilken type bebyggelse og formål som tillattes innenfor «LNFR-spredd». Alternativt kan «vanlig» LNFR-formål brukes slik at omfang og lokalisering av ny bebyggelse ikke må avklares på kommunedelplannivå.

Kart, fremstilling og utredning i planen

Fylkesrådmannen er opptatt av at kommunedelplanen blir et godt styringsverktøy for kommunen, som gir forutsigbarhet for alle parter.

Fylkesrådmannen har forståelse for at det kan være utfordrende å finne riktig nivå på bestemmelsene sett i forhold til plannivå. Fylkesrådmannen oppfordrer samtidig kommunen til å gjennomgå og bearbeide bestemmelsene i sammenheng med utbyggingsformål i plankartet, og vurdere hva de ønsker å tilrettelegge for. Kommunen må samtidig vurdere dette opp mot nasjonale og regionale føringer og hensyn i planområdet.

Eksempelvis er det foreslåtte næringsarealer på fjellet som ikke har bestemmelser som angir hva slags type næring som skal være tillatt. Generelt er det ikke gitt noen bestemmelser om næring som arealformål annet enn parkeringsbestemmelser. Dette betyr at kommunedelplanforslaget åpner for at alle typer næring innenfor arealformålet *næring* kan etableres på de foreslåtte feltene oppe i fjellet, som eksempelvis industri eller kontor. Det er heller ikke gitt nærmere spesifisering av områdene med formålet idrettsanlegg, eller bestemmelser for offentlig og privat tjenesteyting utover parkeringsforhold. Selv om intensjonen til et arealinns spill kan være klar, kan mye endre seg gjennom kommunedelplanens levetid, og det er viktig å gi klare juridiske rammer for hva som kan utvikles. Med bestemmelsene som foreligger er det utfordrende å ta stilling til planforslagets konsekvenser.

Kommunen har vektlagt samarbeid mellom de som ønsker å utvikle arealer i kommunedelplanområdet. Fylkesrådmannen er positiv til dette. Det kan bidra til bedre og mer helhetlige løsninger, enn en 'bit-for-bit-utvikling' fra tomt til tomt. Samtidig ønsker fylkesrådmannen at kommunen gir klarere føringer enn det kommunedelplanen legger opp til. For å sikre samarbeid og helhet i utviklinga er kommunen tjent med å stille krav om områdereguleringer for Eggedal sentrum og for områder som vurderes sammenhengende ellers i planen. Dette kan også gjøre det lettere for kommunen å ta styring på utviklinga av kommunedelplanområdet. Fylkesrådmannen skulle også gjerne sett at kommunen stilte

rekkefølgekrav for utvikling på dette plannivået, for å sikre en hensiktsmessig innenfra-og-utrekkefølge for utvikling i kommunedelplanområdet. Dette er vesentlig for at kommunen skal oppnå sine mål for kommunedelplanområdet.

Fylkesrådmannen påpeker at utbyggingen vil stille krav til den tekniske infrastrukturen, og anbefaler at kommunen utarbeider en overordna vann- og avløpsplan som viser overordna prinsipper for hvordan dette løses (hovedledning avløp og vann, pumpestasjoner, vannkilder) og som kan belyse de økonomiske konsekvensene av kommunedelplanforslaget for kommunen.

Fylkesrådmannen ser det som positivt at Sigdal kommune gir byggegrensebestemmelser som skal bidra til å ivareta vassdrag og allmenne interesser i strandsona. Fylkesrådmannen viser til plan- og bygningslovens § 1-8, som vektlegger at det skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser i 100-metersbeltet langs vassdrag. Det anbefales at formålgrensene for byggeområder nær/inntil vann og vassdrag trekkes vekk fra vann/vassdrag, i samsvar med føringene i byggegrensebestemmelsene. Dette klargjør for alle at områdene nært vann og vassdrag ikke skal nedbygges.

Nærmere om konsekvensutredningen til forslag til kommunedelplan

Nye foreslåtte utbyggingsområder i planforslaget er konsekvensutredet hver for seg, og det gis en samlet vurdering av konsekvensene. Fylkesrådmannen mener det er vanskelig å vurdere hva som er vektlagt i konsekvensutredningen av de enkeltvise områdene. Fylkesrådmannen mener kommunen bør gi en klarere beskrivelse av delområdenes nåværende verdi for de ulike utredningstemaene, så som friluftsliv, landskap og kulturminner/kulturmiljø. Slik konsekvensutredningen foreligger nå, er det uklart hvilke kriterier som ligger til grunn for vurderingene, for eksempel hva som er utslagsgivende for at et tiltak vurderes å ha "delvis negativ konsekvens" heller enn "negativ konsekvens".

Fylkesrådmannen vil kommentere spesielt at konsekvensutredningen ikke forholder seg til registrerte leveområder for villrein i henhold til data fra Miljødirektoratets kartdatabase www.naturbase.no. I stedet henviser kommunen til en foreslått grense på 1000 meter over havet for en sone hvor det skal tas særlig hensyn til villrein. Denne sonen er foreslått i høringsutkastet til det pågående planarbeidet med regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell. Kartlegging av villreinens leveområder som vist i www.naturbase.no viser at villreinens leveområder stedvis har enn utbredelse lavere enn 1000 moh. i planområdet. I kommunens konsekvensutredning av de enkeltvise områdene gir det likevel ikke noe negativt utslag dersom nytt utbyggingsareal kommer innenfor villreinens leveområder som registrert i www.naturbase.no, kun dersom områder kommer innenfor 1000-meterssonen. Dette ser man eksempelvis for felter ved Narumseter.

På samme måte bør i tillegg bør kommunen vurdere utbyggingens omfang opp mot verdien av det aktuelle arealet. Enkelte av utbyggingsarealene som foreslås, særlig knyttet til varme og kalde senger, er foreslått med et høyt antall enheter. Omfanget av utbyggingen bør inngå i vurderingen av tiltakets konsekvenser.

Fylkesrådmannen viser til veilederen *Konsekvensutredninger kommuneplanens arealdel*, som tar for seg hvordan virkningene av de samlede arealbruksendringene i planområdet vurderes. Hensikten med å gjøre en samlet vurdering er blant annet å gi et helhetlig beslutningsgrunnlag for

planforslagets samlede virkninger for miljø og samfunn. Veilederen peker på at det kan være hensiktsmessig å vurdere de samlede virkningene både etter arealformål og etter utredningstema. Det vil for eksempel si at samlede virkninger for summen av alle planforslagets områder for fritidsbebyggelse bør vurderes. Samtidig bør det gjøres en samlet vurdering etter utredningstema, som i planforslaget omfatter miljøtema som for eksempel landskap, grønstruktur og rekreasjon/friluftsliv, naturmangfold/villrein/ og kulturminner/kulturmiljø og samfunnsmessige tema som barn og unges oppvekstvilkår, transport/trafiksikkerhet og attraktivitet.

Fylkesrådmannen mener at de potensielle sumvirkningene av endret arealbruk ikke er redegjort godt nok for, verken for enkelttema som villrein, landskap og friluftsliv, og heller ikke når temaene diskuteres i sammenheng. Fylkesrådmannen mener at planforslaget burde redegjort grundigere for de samlede konsekvensene av planen, da dette er vesentlig for å belyse virkningene av planforslaget. Avveilingen av planforslagets totale konsekvenser fremstår også mangelfull siden konsekvensutredningen av de enkelte utbyggingsområdene er lite etterprøvbart. Fylkesrådmannen kan heller ikke se at det fremmes noen tydelige alternativer til den massive utbyggingen det legges opp til, i et forsøk på å avbøte noen av de konsekvensene kommunen selv skisserer.

Plankartet

Plankartet som er på høring har så lite basiskartinformasjon at det er vanskelig å se hva som er hvor. Fylkesrådmannen anbefaler at plankartet oppdateres slik at det fremkommer stedsnavn og annen relevant kartinformasjon, som eksisterende bygninger, høydekoter og større vassdrag. Dette vil gjøre det lettere å orientere seg i plankartet og forstå kommunedelplanen, for innbyggere, regionale myndigheter og andre. Fylkesrådmannen viser i denne sammenhengen til veilederen *Veiledning til forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og digitalt planregister*, utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som vektlegger at plankartet skal få frem ønskelig/relevant informasjon på en klar og forståelig måte.

ROS-analyse

Plan- og bygningsloven § 4-3 krever at det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for alle reguleringsplaner som tilrettelegger for utbygging. I loven står det at "*analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging*". På kommune(del)plannivå skal dette være en grovere kartlegging av risiko og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål. Områder med fare, risiko eller sårbarhet skal avmerkes i plankartet som hensynssoner, og planmyndigheten skal vedta planbestemmelser om utbygging i det aktuelle arealet, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

Sigdal kommune har lagt ved en helhetlig ROS-analyse for hele kommunen fra 2017. Selv om denne gir et generelt bilde av hendelser som kan tilstøte kommunen, er ikke dette tilstrekkelig i henhold til plan- og bygningsloven. ROS-analysen fra 2017 vurderer, naturlig nok, ikke nye utbyggingsområder som foreslås i forslaget til kommunedelplan som nå er på høring. En manglende ROS-analyse for den aktuelle planen gir et svekket beslutningsgrunnlag for å vurdere virkningene av planen. Fylkesrådmannen ber om at det utarbeides ROS-analyse i henhold til plan- og bygningsloven § 4-3 for å identifisere uønskede hendelser og bidra til å belyse virkninger av planforslaget.

Vurdering av planforslaget – kulturminnefaglige merknader

Kulturminneinteresser innenfor planforslaget - Eggedal kirkebygd

Eggedal kirkebygd er et helhetlig jordbrukslandskap som forteller om Buskeruds jordbrukshistorie. Kulturmiljøet omfatter det meste av jordbrukslandskapet i de bratte sør- og vestvendte dalsidene ovenfor Eggedal sentrum. Miljøet består av rundt 20 gårder med et stort antall eldre verneverdige bygninger. Det gamle veisystemet gjennom bygda gir en historisk tidsdybde til kulturlandskapet. Bygdas sentrum lå tidligere oppe i lia, ved tunet på Hovland. Her ble en stavkirke oppført i middelalderen like nedenfor en stor gravhaug fra jernalder. Det eldste kirkestedet ble sannsynligvis lagt der det allerede i jernalder og var et viktig religiøst senter. Stavkirka ble revet på 1880-tallet, men kirketuften og kirkegården på Hovland er fortsatt synlige i terrenget. En ny langkirke av tre ble oppført i 1878 ca. 1 km lenger ned langs den gamle ferdselsveien fra Hovland til dalbunnen i nåværende Eggedal sentrum. Den visuelle sammenhengen mellom de to kirkestedene og det gamle veifaret forbinder dagens sentrum og kirkested med det gamle kirkestedet på Hovland.

Det knytter seg kulturminneverdier av nasjonal og regional interesse til Eggedal kirkebygd. Kirkebygda er et kulturmiljø vurdert til å ha verneverdi i «*Kulturminnekompasset: Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017-2027*». Eggedal kirke er en listeført kirke. Dette innebærer at den er vurdert til å ha nasjonal verdi. Kirkebygda som kulturlandskap er et av flere landskap som foreslås lagt inn i Riksantikvarens register over kulturlandskap av nasjonal interesse (KULA).

Merknader til planforslaget - automatisk fredete arkeologiske kulturminner

Foruten kirkegården og den store gravhaugen på Hovland er det gravfelt på Hamre, på Rabanshaugen (ved den gamle ferdselsveien nedenfor Hovland) og på Øvre Teige. Samtlige av disse fredete kulturminnene er markert med hensynssone d) SOSI-kode H730: Båndlagt etter kulturminneloven. Fylkesrådmannen er tilfreds med at disse viktige historiske landskapselementene er særskilt markert på plankartet. Dette er også i tråd med hva fylkeskommunen har anbefalt.

Fylkesrådmannen ser også svært positivt på at jernvinnelandskapet ved Jellesetra er lagt inn på arealplankartet med hensynssone c) SOSI-kode H570: Bevaring av kulturmiljø. De øvrige automatisk fredete kulturminnene innenfor kommunedelplanen blir ivaretatt på reguleringsplannivå.

Tiltak i mulig konflikt med automatisk fredete kulturminner

Planen åpner for tiltak som vil kunne komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Det gjelder følgende tiltak: Skitrekk T4 (en kullgroper), Gondolbanen til Tempelnatten (minst to kullgroper), Østre skiløype (3-4 kullgroper). Fylkesrådmannen forutsetter at ivaretagelse av disse kulturminneinteressene vil bli gjort på reguleringsplannivå.

Generelt om automatisk fredete kulturminner

Fylkesrådmannen har for øvrig ikke grunnlag for å kunne vurdere hvorvidt den foreslåtte arealdisponeringen innebærer konflikt i forhold til automatisk fredete kulturminner, ettersom områdene ikke er arkeologisk registrert, jamfør kulturminneloven §§ 8 og 9. Fylkesrådmannen vil derfor presisere at når det gjelder hensynet til automatisk fredete kulturminner har fylkesrådmannen ikke sagt seg enig i arealbruken jamfør kulturminneloven § 8, 4. ledd, siste setning.

Merknader til planforslaget - bygningsvern

Innenfor planområdet er det to elementer som er av særlig betydning med hensyn til bygningsvern og landskap; kulturmiljøet Eggedal kirkebygd og Eggedal kirke i sentrum av Eggedal. Det er viktig at disse kulturminnene blir godt ivaretatt i planleggingen.

Sentrumsområdet er kjennetegnet av lav bebyggelse i en forholdsvis åpen tettstedsstruktur.

Forslag til nye bestemmelser for sentrumsområdet åpner for en tettere og høyere bebyggelse.

Planforslaget legger til rette for bebyggelse med gesimshøyde på 11 meter i Eggedal sentrum innenfor felt S51c, S51b og S51d. I kommuneplanens arealdel er disse områdene avsatt til *boligområde – nåværende, næring – nåværende, friområde – nåværende* og *LNF*.

Fylkesrådmannen ser det som positivt at det i planforslaget er utarbeidet bestemmelser om estetikk. Fylkesrådmannen anbefaler imidlertid at retningslinjer for kulturminner § 5.3.2 gjøres om til bestemmelser for å sikre at nye byggetiltak tar tilstrekkelig hensyn til Eggedal kirke.

Planforslaget angir maksimal gesimshøyde. Fylkesrådmannen anbefaler at man også fastsetter maksimal mønehøyde.

Deler av felt B50f er et tidligere åkerlandskap med rydningsrøyser og steinmurer som er vurdert til å ha høy verneverdi. Fylkesrådmannen anbefaler at det ikke åpnes for nye byggeformål innenfor dette området og at det derfor tas ut av planforslaget. Området bør avsettes til hensynssone H570 og det bør knyttes bestemmelser til hensynssonen. Området er foreslått til å inngå i Riksantikvarens register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse.

Fylkesrådmannen anbefaler at kulturlandskapet Eggedal kirkebygd markeres som hensynssone H570 bevaring av kulturmiljø i plankartet og at det knyttes bestemmelser til hensynssonen.

Innsigelse til felt S51c og S51d – byggeområde innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke

Eggedal kirke er listeført og har nasjonal verdi. Kirka er fremtredende i landskapet og er et landemerke og signalbygg. Kirkegården ligger inntil kirka og omkranser den på alle kanter. Eggedal kirke og kirkegård utgjør et helhetlig kulturmiljø, og er en viktig del av stedsidentiteten i Eggedal.

Etter kirkeloven § 21 femte ledd er bebyggelse ikke tillatt nærmere kirke enn 60 meter uten tillatelse fra biskopen (delegert fra departementet). Byggeforbudssonen rundt kirka er markert som byggegrense i plankartet. Samtidig er deler av felt S51c og S51d (planlagt byggeområde) lagt innenfor denne sonen. Det er dermed motstrid mellom planlagt byggegrense og planlagt byggeområde. Fylkesrådmannen er sterkt kritisk til at det åpnes for bygging innenfor 60-meters sonen da dette vil være i konflikt med bevaring av Eggedal kirke og kirkegård og

opplevelsesverdiene i dette kulturmiljøet. Det er positivt at 60-meters sonen rundt kirka er markert som byggegrense i plankartet, men det kan altså ikke samtidig åpnes opp for byggeformål innenfor denne sonen. Dette er en uklarhet som gir rom for fortolkning, som igjen kan få stor konsekvens for kirka. Fylkesrådmannen vurderer at hensynet til kirka må sikres bedre i planen da ny bebyggelse nær kirka kan få stor negativ konsekvens for opplevelsen av kirka.

I plankartet er kirkebygningen lagt under hensynssone H570 og dette er positivt.

Fylkesrådmannen anbefaler imidlertid at hensynssonen utvides, slik at den får samme avgrensing som 60-meters sonen, og at det knyttes bestemmelser til hensynssonen som sikrer hensynet til kirka

Fylkesrådmannen anbefaler på bakgrunn av ovenstående fylkesutvalget å fremme innsigelse til de delene av felt S51c og S51d som ligger innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke. Innsigelsen kan trekkes dersom byggerformålet tas ut av 60-meters sonen. Området bør avsettes til grøntstruktur eller grav- og urnelund, og legges under hensynssone H570.

Hjemmelsgrunnlag / rettsregler

Høring og offentlig ettersyn av kommunedelplanen skjer jfr. plan- og bygningsloven § 11-14. Jfr. plan- og bygningsloven § 8-2 skal regional plan legges til grunn for kommunal planlegging. Gjeldende regionale planer fremkommer av regional planstrategi. Jfr. Plan- og bygningslovens § 5-4 har regional planmyndighet mulighet til å fremme innsigelse til planforslag i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning. Innsigelse fra regionalt organ skal være begrunnet i vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer. Dersom planforslaget er i strid med bestemmelser i loven, forskrift, statlig planretningslinje, statlig eller regional planbestemmelse, eller overordnet plan, kan det fremmes innsigelse.

Alternative løsninger

Alternativt kan fylkesutvalget la være å fremme de foreslåtte innsigelsene eller deler av dem. Fylkesutvalget kan også fremme innsigelse til de mange feltene/tiltakene innenfor planområdet til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell som er i strid med føringer for reiseliv/fritidsbolig og bruk og vern av skog- og fjellområder i den regionale areal- og transportplanen.

Økonomiske konsekvenser

Fylkesrådmannen ser ingen økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Miljømessige konsekvenser

Utbygging i henhold til kommunedelplanforslaget vil generere trafikkvekst og økte klimagassutslipp. Ubebygde grønne belter/grøntkorridorer som fungerer som nærturterreng bygges ned. Landskaps- og friluftslivsverdier forringes. Inngrepsfri natur forringes. Det er negative konsekvenser for villreinen ved at leveområder forringes og at det blir økt ferdsel og aktivitet inn i leveområdet. Dyrka mark som er viktig for matsikkerheten, kan gå tapt. Myrområder, som er viktige i en klimasammenheng og for biologisk mangfold, kan gå tapt.

Fylkesrådmannens vurdering

Planforslaget som er lagt ut på høring og offentlig ettersyn er utfordrende å ta stilling til, både slik det foreligger og med hensyn til den pågående regionale planprosessen for Norefjell-Reinsjøfjell. Med de mange interessene og hensynene i fjellområdet er det svært viktig og av vesentlig regional betydning at helhetlige avklaringer tas i den regionale planprosessen, fremfor enkeltvis i kommunenes kommunedelplaner.

Fylkesrådmannen ønsker at kommunen skal lykkes med sitt mål om reiselivsutvikling, men vurderer at kommunedelplanen i stor grad legger opp til en utvikling som går på tvers av dette, og som i tillegg får svært uheldige konsekvenser for fjellområdets natur-, landskaps- og friluftslivsverdier. Dette vil forringe fjellområdets attraktivitet. Fylkesrådmannen mener kommunedelplanen må bearbeides med hensyn til dette, og i sammenheng med den regionale planprosessen for områder som omfattes av regionalt planområde. Fylkesrådmannen mener det bør fremmes innsigelse til store deler av foreslått utbygging ved Hornsjøen (som ligger utenfor planområdet til den regionale planen for Norefjell-Reinsjøfjell) med bakgrunn i at dette vil bygge ned grønntkorridoren som går fra Hornsjøen og opp til fjellet via Djupsjøen, og er i strid med føringene i regional areal- og transportplan.

Fylkesrådmannen mener kommunedelplanen må bearbeides med hensyn til Eggedal sentrum, og mener det bør fremmes innsigelse til byggeområdene felt S51c og S51d som ligger innenfor 60-meters sonen rundt Eggedal kirke, med hensyn til kulturminneinteresser. I tillegg bør det fremmes innsigelse til området B50f for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark. Fylkesrådmannen anbefaler også innsigelse til kommunedelplanen for manglende sikring av barn og unges interesser, fordi det ikke er gitt klare bestemmelser om krav til leke- og fritidsareal. Det er viktig å legge til rette for møteplasser for barn og unge som vokser opp i Eggedal.

Fylkesrådmannen anbefaler at planforslaget bearbeides slik at det gir klarere rammer for arealbruken som foreslås, og slik at konsekvensene av planforslaget kommer tydeligere frem. Fylkesrådmannen viser til at det gis få bestemmelser knyttet til innhold og bruk av en rekke utbyggingsarealer, herunder næringsarealer og areal til offentlig og privat tjenesteyting, utenom parkeringsforhold.

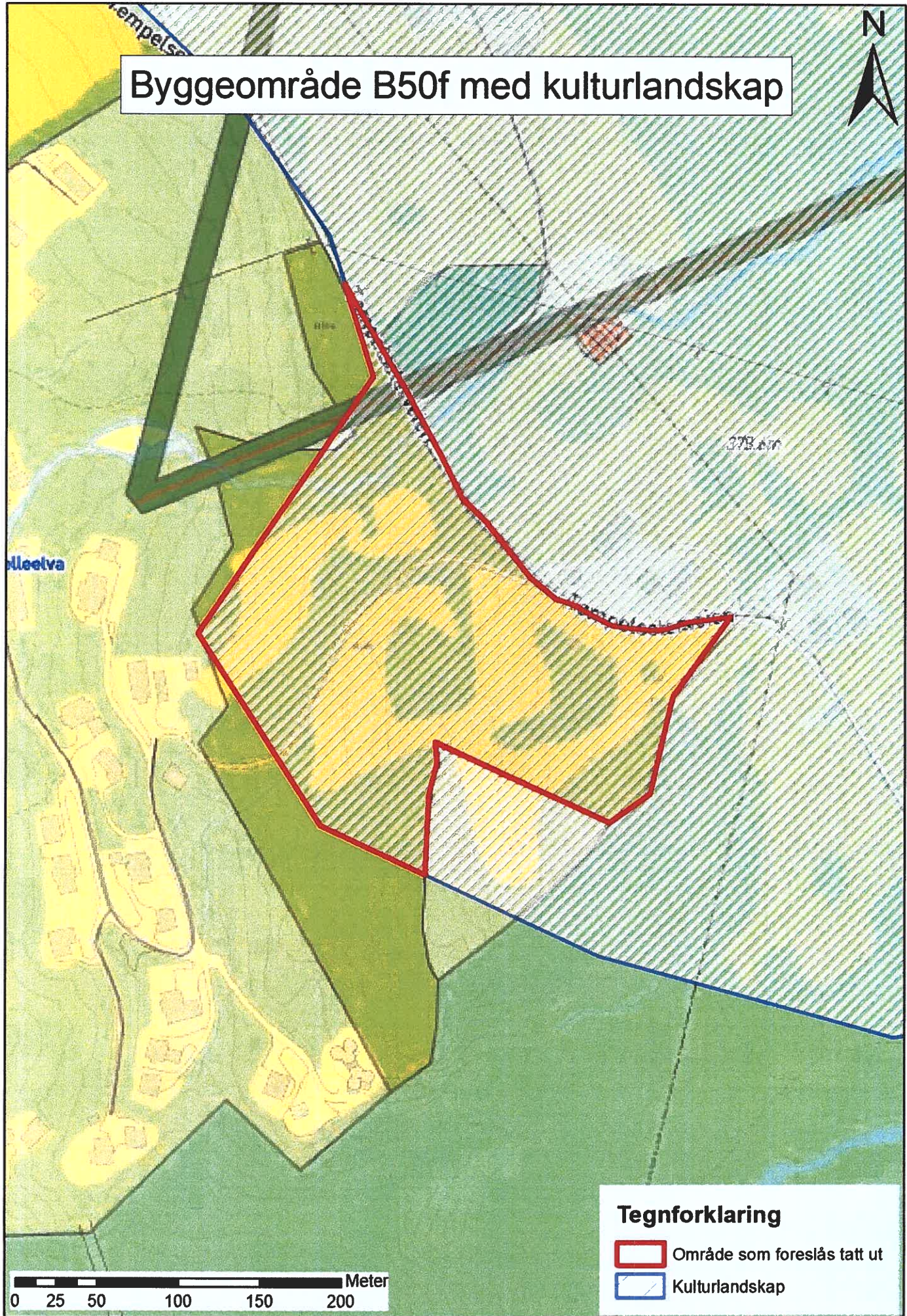
Fylkesrådmannen minner om at det er påkrevd med nytt offentlig ettersyn dersom det gjøres vesentlige endringer i planforslaget etter høring og offentlig ettersyn. I slike tilfeller må det gis en redegjørelse for konsekvensen av endringer for miljø og samfunn.

Fylkesrådmannen understreker at det har vært dialog med Sigdal kommune, både i regionalt planforum og i oppfølgende administrative arbeidsmøter i etterkant av planforum, i tillegg til kommunikasjon på epost og telefon. Fylkeskommunen har i sin dialog understreket viktigheten av at den regionale planen må legge føringer for videre kommunalt planarbeid.

Andre dokumenter i saken (ikke vedlagt)

Høringsdokumenter: <http://www.sigdal.kommune.no/hoeringsutkast-delplan-tempelseter-djupsjoeen-og-eggedal-sentrum.506636.no.html>

Byggeområde B50f med kulturlandskap

Tegnforklaring

- Område som foreslås tatt ut
- Kulturlandskap

HAUGHEIMSETER HYTTEFORENING

v/ Arve Gudal
Jonas Lies vei 23, 3022 Drammen
mobil: 917 80 337
e-post: gudal@online.no

Til Sigdal kommune
Adresse: post@sigdal.kommune.no

Dato: 08. november 2019

Kopi Fylkesmannen i Oslo og Viken
Adresse: fmovpost@fylkesmannen.no

Høringsinnspill til Sigdal kommunes forslag til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019-2035

Styret i Haugheimseter Hytteforening har behandlet høringsutgave for kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum.

Vi har også behandlet høringsutgaven sammen med andre hytteforeninger innenfor **Hytteforeningene Norefjell Vest** – HNV (hvor vi er medlem). Vi er 100% samstemt med uttalelsen fra HNV og kan ikke annet enn støtte den uten å gjenta alle detaljer her.

Vi vil likevel få poengtere:

- Friluftsliv og rekreasjon i nærmest uberørt natur er hovedårsakene til at hytteeiere i Sigdal har investert i hytte i området. De fleste har fokus på turer sommerstid og skigåing (langrenn) vinterstid. Fjellet må tas vare på som det attraktivt skiløype og turområde det er.
- Haugheimseter Hytteforening er positive til tiltak som forsterker Eggedal som turistdestinasjon, men da må utbygging gjøres i lavere deler av fjellet, under tregrensen, og ned mot sentrum av Eggedal. Vi ser gjerne at Eggedal sentrum blir en attraktiv fjellandsby for alle brukerne av fjellet i Sigdal Kommune.
- Vi er uenig i utbygging av alpinanlegg i fjellet utover tilstøtende områder til eksisterende anlegg i Krødsherad kommune
- Vi er imot mer utbygging mellom dagens hyttebebyggelse og fjellet. En friluftzone må etableres i Gamleseter- og Djupsjøenområdet.
- Vi er imot skiløypetrase som tilrettelegger for preparering med stor løypemaskin, nær vannkanten langs vestsiden av Gamlesetervann.

Vår hytteforening er positiv til noe fortetting i eksisterende hytteområder, men slik utbygging må gjøres skånsom slik at områdets særpreg og kvaliteter ikke ødelegges:

- Utbyggingsområdene H60c og H60m langs vestsiden av Gamlesetervannet er ingen god idé. Dette er mye brukte friluftsområder for de hundrevis av hyttene som allerede finnes i nærområdet. Spesielt for småbarnsfamilier og de eldste hyttebeboerne er dette området unikt. Det er særegen skog og vegetasjon i dette området som må tas vare på.
- Vi ønsker en overordnet bestemmelse hvor flatehogst ikke tillates. Det er dessverre flere eksempler på nærmest all skog fjernes i store områder før utbygging begynner. Det må stilles krav til at vegetasjon bevares mest mulig slik at utbygging harmonerer med omgivelsene og blir mest mulig skånsom.

HAUGHEIMSETER Hytteforeningen omfatter ca 70 hytter på tre hyttefelt ved Gammelseter i Eggedal.

HAUGHEIMSETER HYTTEFORENING

v/ Arve Gudal
Jonas Lies vei 23, 3022 Drammen
mobil: 917 80 337
e-post: gudal@online.no

Haugheimseter Hytteforening mener at villreinstammen og dens leveområder må beskyttes i tråd med forslag til Regionplan for Norefjell-Reinsjøfjell fra Buskerud fylkeskommune og uttalelsene fra Fylkesmannen i Oslo og Viken i oktober 2019. Kommunedelplanforslaget må være samstemt med Regionalplanen, og vi stiller oss undrende til hvorfor forslaget ble lagt fram før Regionalplanen for Norefjell – Reinsjøfjell er ferdig behandlet.

Vår hytteforening er glad for at skiløypene i området moderniseres og at noen av hovedtraséene tilrettelegges for preparering tidlig i skisesongen. Bedre og tidligere skiløyper og at man i tillegg kan bruke disse traseene til sykling på sommerstid vil vesentlig øke attraktiviteten til området som helårsdestinasjon. Vi er imidlertid bekymret for etter hvert flere trafikkfarlige veikryssinger hvor det er fare for ulykker:

- Skiløypen som krysser Gamleseterveien nordvest for Gamlesetervann ved innkjøringen til Øvre Haugheimseter hyttefelt må legges om og gjøres sikrere. Skiløypen krysser bilveien i et uoversiktlig veikryss der både biler og skiløpere har stor fart pga at både vegen og løypen er i en bratt bakke. Kryssingen må enten flyttes eller kryssingen må gjøres planfri.
- Skiløypen som krysser Djupsjøveien ved Djupsjølia (midtre Djupsjøløype) må også gjøres sikrere.

Det er viktig at naturmangfoldet ivaretas mest mulig. I flere fora opplever vi at det er bekymring rundt dette både når det gjelder det arbeidet som er utført, manglende uavhengighet til lokale parter og tilstrekkelig oppdatert kompetanse for å gjøre en skikkelig vurdering. Vi er ikke eksperter på dette området, men vi støtter bekymringer uttalt fra flere rundt dette.

Vår hytteforening har et godt samarbeid med aktører i vårt område: kommune, grunneierne, turlaget, etc, og vi jobber for å videreføre dette gode samarbeidet. Vi mener det er viktig at fylke og kommune inkluderer hyttebefolkningen i utvikling av fjellet til beste for alle brukere av Norefjell og fritidsområdene.

Drammen, 8. november 2019.

Arve Gudal
Sign
Leder Haugheimseter Hytteforening

*HAUGHEIMSETER Hytteforeningen omfatter ca 70
hytter på tre hyttefelt ved Gammelseter i Eggedal.*

Thor Erik Jelstad
Søyaveien 157
3340 Åmot
tejelstad@gmail.com
Tlf. 9086 8938

18.

Åmot 10.11.2019

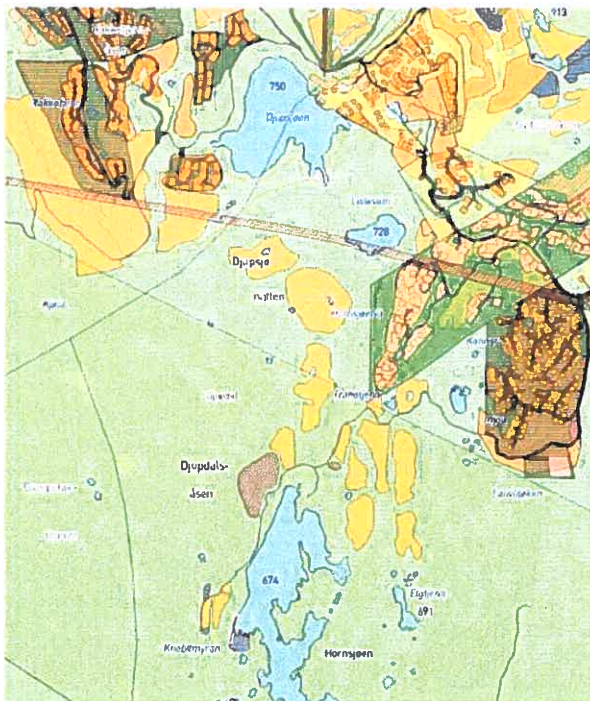
Til

Sigdal kommune

Uttalelse til kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019 – 2035

Viser til høringsforslag. Undertegnede er hytteeier på Sigdalsiden av Norefjell, aktiv naturverner og ellers meget godt kjent i Norefjell området. Jeg har tidligere kommet med høringsuttalelse til regionplanen, som også omfatter mye av kommunedelplanens område. Jeg vedlegger denne uttalelsen og vil her begrense meg til en del av planområdet som ikke inngår i regionplanen. Konkret begrenser jeg meg til området fra Djupsjøen og sørover.

- **Den brede, ubebygde korridoren fra Djupsjøen-Lisle vann og sørover til og med Hornsjøen bør utgå og forbli områder uten inngrep og tilrettelegging utover det som er der i dag.**

Mesteparten av dette området inngår i gjeldende kommuneplan 2015-2030 og er klassifisert som LNFR-2 område. De foreslåtte utbyggingsområdene i KDP innenfor dette området bryter med bestemmelsene i kommuneplanen. Det framstår som useriøst å ta en «omkamp» om dette kort tid etter at kommuneplanen er vedtatt.

Friluftsliv

Hele området er klassifisert som «Svært viktig friluftsområde» i Naturbase og det er åpenbart av stor betydning for dagens fritidsbeboere. I planforslagets konsekvensutredning påpekes også dette, men det vektlegges i praksis ikke.

Hornsjøen er i dag et av få større vann praktisk talt uten inngrep. Det er bare 2 hytter samt skogsbilveien på vestsiden. Å ha slike urørte

områder er viktig for mange i et område som ellers er sterkt preget av utbygging.

Naturmangfold

Skal man tro konsekvensutredningen har de foreslåtte planene ingen betydning for naturmangfoldet. Slik er det naturligvis ikke. For hele kommunedelplanen framstår hensynet villrein som det eneste som har noen betydning. Konsekvensutredningene for både naturverdier og friluftsliv framstår som en «øvelse» kommunen må gjøre, uten at det i praksis har noen betydning. På samme måte som man burde laget en separat konsekvensutredning for friluftslivet utført av et eksternt firma med kompetanse på området, burde man gjøre det samme med naturverdier. Det må da bygge på naturfaglige undersøkelser og ikke bare lettvinde oppslag i Artskart og andre databaser, slik man nå har gjort.

Både områdene ved Lislevann og Hornsjøen har inntil relativt nylig vært hekkeområde for fiskeørn. Og spesielt Hornsjøen er et viktig vann for næringssøk for fiskeørn. Utbygging omkring vannet er ikke forenlig med hensynet til denne arten, herunder å ta høyde for at arten på nytt vil komme til å etablere seg til ved vannet.

Det er også grunn til å tro at Hornsjøen inneholder andre arter, som for eksempel storlom, som vi vet er sårbar for forstyrrelser. Hva som finnes av andre arter, må klarlegges gjennom en naturfaglig undersøkelse.

Hornsjøen ligger også relativt nær et veietablert hekkeområde for kongeørn. En utbygging i området, med forventet tilrettelegging av trafikk sørover, spesielt utover mot Brattefoss-området, er ikke forenlig med bevaring av dette hekkeområdet.

Generelt om planen

I likhet med Krødsherads KDP, framstår planen som grunneierstyrt (påpekt også av Fylkesmannen) og har i praksis bestått i å tegne grunneiernes ønsker på et kart. Kommunen framstår som et passivt redskap for grunneierne. Det er ikke planlegging!

Jeg registrerer at planen har avstedkommet sterke reaksjoner blant fritidsbeboerne. Det er ikke overraskende. Interessene til fritidsbeboerne - de som har brakt velstand til bygda - tillegges i praksis ingen vekt, her som i andre planer i kommunen. Det er pengene som rår.

Hilsen

Thor Erik Jelstad

Kopi: Fylkesmannen i Oslo og Viken

Naturvernforbundet i Buskerud

Vedlegg: Uttalelse til regionplan for Norefjell-Reinsjøfjell

Sigdal kommune,
Teknisk sektor,
3350 Prestfoss.

Oslo den 12. november 2019.

Vedr: Høringssvar kommunedelplan 2019 - 2035

Følgende synspunkter bes hensyntatt i delplanen for Sigdal kommune ved Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum.

Norsk fjellnatur er unik og må bevares for fremtidige generasjoner. Av allmenne hensyn må slike planer sikre mest mulig av fjellet mot grove inngrep for å bevare det det har tatt titusener av år å skape. Fjellet er indrefiletten for nåværende og fremtidige generasjoner.

Det er en god tanke å øke tilgjengeligheten for aktiv bruk sommer som vinter, herunder gondoler og skitrekking. Dog bør det være et snev av edruelighet i å akseptere enhver form for slike utbygninger. I den grad det er mulig, bør slike tiltak ligge fra dalens bunn til der dalens skråning slutter og fjellets åpne områder begynner. En enhetlig definisjon av denne grensen bør fastsettes i forslag til nye planer. Det er ingen grunn til å la Eggedal bli et nytt Norefjell hvor himmelen synes å være grensen.

Det bør varsles i planen at det ikke ønskes **Vindturbiner** i fjellet innenfor kommunens grenser allerede nå, slik at andre statlige departementer som forsøker å fremme slike forslag vet at disse ikke er ønsket.

Enkle klare regler må kunne utarbeides, og følgende forslag er ment i området fra dalens bunn og opp til kanten mot fjellet og på toppen for «**Vindturbiner**».

1. Nekte etablering av vindturbiner eller å varsle om at kommunen ikke ønsker disse. Vindturbiner er ødeleggende for fauna og det økologiske mangfoldet. Direkte en trussel mot alt liv og fullstendige meningsløse i norsk natur. Kommunen bør allerede nå varsle andre om at disse ikke ønskes for å unngå at disse blir tredd ned over hodet på befolkningen i Sigdal. Departementer med de bestemmende politikere handler inkompetent ved å planlegge og tillate slike installasjoner over hodet på kommunen. Viser til de motstandsgrupper som arbeider mot slike reguleringer. Spesielt på Vestlandet.

Foreslår at følgende medtas i delplanen:

Kommunen ønsker ikke vindturbiner innenfor sine grenser.

2. Unngå små tomter.
Der det må avsettes områder for «LEIK» er dette en erkjennelse om at planlagte tomter er for små. Dette er en fallitterklæring i forhold til de fenomenale områdene slike områder ligger innenfor. «Leik» er noe en forbinder med trange asfaltområder i byer med blokkbebyggelse uten grøntområder.

3. Våtmarksområder.
Vann, myrer og bekker må ha etablerte beskyttelsessoner på minimum 50 til 100 meter. Drenerte byggegrøper vil også endre vannivåer med fare for uttørking av omkringliggende områder.
4. Økologi / zoologi.
Det økologiske mangfoldet i form av planteliv og storfuglspill, må ikke forstyrres eller påvirkes negativt. Planleggere, politikere og andre begrunner sine tvilsomme tillatelser med at dyr og amfibier finnes andre steder eller de bare flytter på seg, så det er intet som går tapt. Slike holdninger blir om de følges mange nok ganger, enden på alt. Ved en av de siste tillatelsen ved Lauvhagen / Krossgardsmyra ble det opplyst at det ikke var spillmyr i området noe som er galt. Orrhanen spiller og bor fortsatt i området men i redusert omfang. Derfor er ikke alt som fremsettes av dokumentasjon i innstillinger som er korrekt. Begeret fylles sakte men sikkert, for så til slutt å være fullt. Uberørt natur kan aldri gjenskapes.
Skikkelige og dokumenterte undersøkelser må foretas for å utrede og avdekke miljømessige utfordringer som kulturminner og dyrearter som automatisk skal fredes. Ikke som nå hvor det utføres «skrivebordsbeslutninger» basert på undersøkelser som er titalls av år gamle. Fortiden kan ikke legges til grunn for slike beslutninger da mennesker har forringet livsvilkårene for mange i økende grad.
5. Masseuttak og fyllinger.
Ødeleggende masseuttak og skjæringer i skråninger for tomter og veier må unngås. Massebehandling med tilkjøring av pukk og grus, og ikke minst omfattende hogst, vil ytterligere ødelegge naturen. Myndighetenes generelle krav til miljømessig behandling og bruk av masser er vanskelig å imøtekomme.
6. Gamle seterveier og stier.
Seterveier og dyretråkk som til dels nå er turstier, må bevares. Det må iverksettes rydding og hogst for å hindre gjengroing, og så bør disse i tillegg merkes til glede for mange.
7. Krav om rekkefølgebestemmelse for felles adkomstveier.
En fornuftig veiløsning må være på plass før tillatelser gis til grunneiere som ønsker tiltak til hytter eller annen næringsvirksomhet. Dette for å unngå flere veier til samme områder. Grunneiere må akseptere å samarbeide med naboer om gode veiløsninger etter krav fra reguleringsmyndighetene i form av tvungne rekkefølgebestemmelser. Om de ikke klarer dette får de heller ikke godkjent egne tiltak.
8. Krav om rekkefølgebestemmelse for felles vann og kloakk.
Nye planer må stille strenge krav til grunneierne om felles bygging av vann og kloakk eller annen infrastruktur sammen med veiløsningen nevnt i pkt. 6.

Fjellet er sårbart og det er et stort ansvar å utarbeide fremtidige planer for kommende generasjoner.

Vennlig hilsen

Hilde og Jan Tank-Nielsen - elektronisk signert

Irene Løhre
Mortensrudveien 56
1283 OSLO
tlf: 90 78 61 66
e-post: irene.lohre@icloud.com

Oslo 13.11.2019

Sigdal kommune
Borgestubakken 2
3350 Prestfoss
e-post: post@sigdal.kommune.no

Uttalelse til høringsutkastet: KOMMUNEDELPLAN TEMPELSETER, DJUPSJØEN OG EGGEDAL SENTRUM 2019 – 2035, Planbeskrivelse

Jeg viser høringsutkast for ny plan av 05.09.2019.

Planen berører min hytte/bygset tomt på Gamlesterfeltet, som har vært i min familie siden 1967. Jeg vil gjerne komme med følgende kommentarer til denne planen:

Jeg ble mildt sagt sjokkert og lei meg da jeg leste forslaget til denne nye planen. Her er det snakk om store ugjenkallige inngrep i naturen. I min tid har allerede Norefjell forandret seg fra et fredelig fjellområde til et kommersielt område med digre hytter, leiligheter, hotell og ski-anlegg som kryper sakte men sikkert høyere og bredere opp i fjellet. Fortsetter denne utbyggingen, og på flere steder enn nå, ødelegges hele dette flotte området. Den frie fjell- og natur-følelsen borte. Bygges det først ut, er det for sent å angre når fjellområdet blir tett-i-tett med hytter og annet.

Jeg og de fleste som har hytte på vestsiden av Norefjell per i dag, har stort sett valgt dette området for natur, tur og langrenn. Ikke alpint. Da hadde man investert i hytter andre steder enn her. Og ikke minst på grunn av det vakre landskapet som består av skog, vann og fjellområder som egner seg både for korte og lange turer. Turgåere ønsker mest mulig uberørt natur. Naturen fortrenses nå for å gi plass til nye hyttefelt eller fortetting av eksisterende. Det blir vanskeligere og vanskeligere å gå kortere turer uten å gå på vei eller støte på hytter eller andre opparbeidede områder.

For eksempel området fra Djupsjøen og opp mot Tempelseter, er sammen med Gamlestervann et flott turområde for dem som ikke ønsker eller orker å gå langt eller høyt i fjellet. Skogsområdene er også flotte. På grunn av vær-situasjoner er det også ønskelig å kunne nyte naturen på lavere og skogkledde områder.

Det er i de senere årene fortatt en voldsom utbygging av nye hytter. Eller fortetting av eksisterende hytteområder. Skog, fjell- og myrområder bygges ut slik at naturlig flora og fauna forsvinner. Det er et kraftig inngrep i miljøet. Og nå som vi er inne i en tid der miljøet, vår viktigste ressurs bør bevares, så ønskes det ytterligere utbygging? Dette er stikk i strid med nytt fokus på miljø og klima.

Dyrelivet svekkes også kraftig. Det er ikke lenger lett å få øye på småfugl, ekorn, rev eller hare, rundt Gamlesterervann. Tidligere har jeg opplevd orrhaneleik på myrområdene på vestsiden av vannet.

Det er foreslått en 1000-meters grense for utbygging. Dette mener jeg er altfor høyt. En slik grense bør gå minst ned til 800 meter. Nye hyttefelt bør legges på områder der det ikke er naturlige fri-/turområder per i dag. Det bør heller ikke bli vesentlig fortetting av eksisterende hyttefelt som ligger i områder som ligger høyere oppe, eller brukes som en passasje opp mot høyere fjellområder. Dette er som sakt et flott turområde når vær-situasjonen høyere opp i fjellet ikke egner seg for turer.

Områder i tilknytning til vann bør bevares naturlig med vanlig sti. Ikke ødelegges med brede stier/skiløyper som gjør innhogg og sår i naturen. Man kan ikke forlange at alle veier/stier skal være tilpasset fremkomstmidler som sykkel, rullator ol. Noen steder må fremtidige generasjoner få lov å ferdes på små stier også, der man også kan finne små naturlige fiske- eller badeplasser, som ikke er kunstig tilrettelagt.

At eksisterende løypenett blir forbedret er positivt, men ved å legge en skiløype som f.eks. er tegnet inn langs vestsiden av Gamlesetervann, er et stort inngrep i fri natur, og naturlig sti-område. En skiløype i dagen standard, er praktisk talt en bred vei.

Hvis Norefjell Vest skal være et attraktivt område i fremtiden, både for Eggedal og Sigdal kommune, må man tenke grundig gjennom hva som blir besluttet og utbygd. Natur som først er ødelagt, kan ikke reverseres.

Så hva gagnar kommunen best for fremtiden? Hva kan utbygges skånsomt? Hvem tjener (mest) på utbyggingen? Hvor mange penger forsvinner ut av landet til utenlandske arbeidere? Hvordan beholde arbeidsplasser i kommunen? Hvordan skape nye interessante arbeidsplasser?

Hva blir vitsen med å søke til Norefjell, når områder rund Oslo som har en streng markagrense og fokus på natur, vil føles friere og bedre?

Mange spørsmål som er viktige å stille, og få best mulig svar på.

Fjell og natur (vår viktigste ressurs) må bevares, ikke ødelegges.

Et stort hjertesukk, med hilsen

Irene Løhre